

WAPEN^{oud-}BROEDERS

UITGAVE VAN
INDIË-VETERANEN

Losse nummers 40 cent



1e Jaargang No. 18
Verschijnt elke 14 dagen
18 Juli 1952

Kwartaal-abonnement
f 2,50 te betalen ten name
van Penningmeester Vete-
ranen Legioen Nederland,
Postrekening No. 581684,
Leiden

Redactie-adres:
Algemeen Secretariaat
en Penningmeester:
Postbus 172, Leiden
Tel. K 1710—30163
Voor zakelijke advertenties:
Postbus 76, Apeldoorn

OP DE KORREL

- * Met alle kansen tegen
- * Onze Twaalf
- * Gedachten in Korea
- * De les
- * Onze jeugd
- * De lange weg

26 JULI

KNIL

DE TROUW IS
MIJN EER



Met alle kansen tégen...

Adviseur van ons Legioen is o.m. de Generaal N. L. W. van Straten, Ridder M.W.O. IV, thans Commandant Bronbeek, indertijd Commandant van het kleine, moedige K.N.I.L.-detachement, dat na de inval der Japanners op het afgelegen, barre eiland Timor, op de laatste grens van ons voormalig Koninkrijk, een verbeterd guerrillastrijd voerde met praktisch alle kansen tegen.

Omtrent deze strijd, die een belangrijke bladzijde schreef in het boek van de ontwikkeling van de Pacific-oorlog, verzochten wij de Generaal een artikel voor dit K.N.I.L.-herdenkingsnummer van ons te schrijven.

Wij dragen dit artikel met eerbiedige trots op aan allen, die in Timor en overal elders in de archipel, in de Javazee en daarbuiten, in hun vergeten graven rusten. En wij dragen het op aan jullie die het lezen en die de taak hebt overgenomen: **NOOIT TE VERSAGEN WAAR HET OM NEDERLAND GAAT.**

Op 26 Juli, twee jaar geleden, werd het K.N.I.L. opgeheven. Het was op die dag maar een onaandoenlijke, formele plechtigheid die afgesloten werd met de dunne kras van een pennestreek. Zo-maar: kras! en het was habis perkara.

Maar daarvóór is de echte ophefing geweest. En die kras was toen al te zien op de gezichten van al die tienduizenden bruine getrouwen, de Peluppes's, Wenas', Kartotjirto's, Ratam's, Ewah's, toen zij man na man, bataljon na bataljon, onderdeel na onderdeel hun congé kregen of werden overgeheveld naar de APIS, het leger van de verbonden deelstaten van Indonesië, het zachte masker waarachter de roetzwarte werkelijkheid geduldig wachtte. Die gezichten stonden strak en staarden recht vooruit in een peilloze verbijs-tering.

Op 26 Juli van dit jaar willen onze gedachten een ogenblik bij hen zijn. Met de dankbare gevoelens van een hele natie die toch niet begrijpt wat daar met die ene pennestreek is vernield aan goede trouw en geloof. Het heeft ook geen nut er verder over uit te weiden. Wij, die in Indonesië gediend hebben en vooral de ex-K.N.I.L.-mannen onder ons, wij weten voor onszelf hoe wij aan hen moeten denken. Tegenover het K.N.I.L. kun je niet sentimenteel doen. Wij gaan alleen rechtop staan en al zijn we in burger: we sluiten weer even de hakken en ballen de vuisten op de naad van de broek. Dat is het gebaar dat het K.N.I.L. verstond.

DE GROTE belangstelling, die Japan in 1940 en 1941 toonde voor Portugees Timor dwong na het uitbreken van de oorlog in Oost-Azië de Nederlands-Indische en Australische regeringen tot ingrijpen: een Japans steunpunt in onze rug en vlak bij het vliegverbindingsknooppunt Koepang op de weg Australië-Malakka, kon niet worden geduld.

Onder protest van Portugal, doch zonder weerstand te ondervinden, landden op 17 December 1941 circa vierhonderd man K.N.I.L.-troepen en tweehonderd en vijftig Australiërs, tezamen onder mijn bevel, bij Dilly, interneerden dertig Japanners en twee Duitsers en richtten zich ter verdediging in. De opdracht luidde: weerstand te bieden tegen eventuele acties van de vijand om Dilly en het daarbij gelegen vliegveld in bezit te nemen en bij te grote overmacht, na de nodige vernielingen, over te gaan tot guerilla in het binnenland.

In de late avond van 19 Februari 1942 landde de vijand ten westen van Dilly, buiten bereik van onze zoeklichten en artillerie, nadat een poging om door een afzonderlijke landing ons hoofdkwartier te overvallen door de waakzaamheid der wachten was mislukt.

De Australiërs, met wie de bevels-verhouding nimmer bevredigend was geregeld, bevonden zich toen op ca. 30 km afstand, behalve een subsectie van twintig man, die het vliegveld ter vernieling had voorbereid. De K.N.I.L.-troepen verdedigden zich gedurende de nacht en de vroege morgen tegen een door scheepsge- schut gesteunde tienvoudige over- macht en brachten de vijand zware verliezen toe. Doch ook aan eigen

zijde waren de verliezen belangrijk.

Toen een zich tekenende omtrek- king van de stelling het tweede deel van de opdracht in gevaar dreigde te brengen, werd tot de terugtocht besloten, nadat de vernielingen, o.a. van het vliegveld, waren uitgevoerd.

De terugtocht, door hoog bergter- rein in zuidelijke richting met zwaar vermoeide troepen onder dekking van de toen nog uit veertig man bestaan- de reserve en, wegens de omtrekking door de vijand, enigszins afwijkend van de gemaakte plannen, was een hachelijke onderneming, die nochtans boven verwachting slaagde: slechts één sectie week van de richting af, doch bereikte na veel omzwervingen de Australische compagnie; overigens kwamen alle afdeling bijeen. De ver- liezen aan doden, gewonden en ver- misten bleken echter beduidend te zijn: van de oorspronkelijke vierhon- derd man K.N.I.L.-troepen bereikten rond honderd en vijftig man (exclu- sief de verdwaalde sectie van vijf en twintig man) op 26 Februari de grens van Nederlands-Timor, na een zeer zware tocht met weinig voedsel, door regen en kou in het gebergte geteisterd en zeer gehinderd door vijandelijke vliegtuigen. Mortieren en zware mitrailleurs moesten wegens het zware terrein worden achterge- laten. Een vereniging met de Australiërs mislukte, daar deze, nog niet in gevecht geweest zijnde, veel sneller terugtrokken dan waartoe onze troe- pen in staat waren.

In Atamboea werd vernomen, dat ook Koepang gevallen was en werd een Australische brigadier aangetrof- fen met tweehonderd man, meest ad- ministratief personeel, die bij Koe- pang aan de Japanse greep waren

ontkomen. Het detachement Atamboea, ca. vijftig man sterk, werd bij de Nederlandse troepen aangetrokken.

De paar dagen rust, die het Dilly-detachement en de Australiërs uit Koepang zo hard nodig hadden, was hun echter niet gegund: van twee zijden trok de vijand met gemotoriseerde colonnes op Atamboea aan, zodat dit vrijwel onmiddellijk weer verlaten moest worden. De troep werd in kleine groepen verdeeld, om beter van het vrij armoedige land te kunnen leven en de Nederlandse groepen vertrokken Z.W.-waarts, de Australiërs Oostwaarts in de richting van Portugees gebied. Het snelle vertrek uit Atamboea belette contact te zoeken met de Australische compagnie, die oorspronkelijk tot het Dilly-detachement had behoord en van wie niets meer was vernomen.

Er volgde een maand van vele ontberingen: weinig voedsel, snel slijtende kleding en schoeisel, munitiegebrek en veel malaria en voetwonden. Het was begrijpelijk, dat van de opdracht aan de groepen, om de vijand zo veel mogelijk afbreuk te doen, weinig terecht kwam. Men moest zich beperken tot het vernietigen van telefoonlijnen en bruggen en voorts bedacht zijn op eigen veiligheid tegen overvaling door de vijand en door de toen reeds door hem gebruikte benden uit zich daartoe lenende elementen uit de bevolking, die overigens meer op de uitgeloopte hoge premies voor gevangenen, dood of levend, uit waren, dan werkelijk pro-Japans.

Tegen eind Maart werd vernomen, dat de vijand na ons vertrek uit Atamboea zijn opmars naar die plaats niet had voortgezet. Besloten werd, alle Nederlandse troepen weer daar te verzamelen, voorraden aan te leggen en in groter verband te gaan optreden. Tegelijkertijd zond de Australische brigadier van Portugees gebied een verzoek uit voor een bespreking om tot meer samenwerking te geraken. Bij deze bespreking werd overeengekomen, dat de Australiërs, die intussen de oorspronkelijke Australische compagnie uit Dilly hadden aangetrokken, guerilla zouden voeren op Portugees gebied, richting Dilly en de Nederlanders in het Nederlands grensgebied, richting Koepang.

Doch de vijand had blijkbaar lucht gekregen van onze activiteit in Atamboea: op 1 April werden onze troepen daar door een sterke gemotoriseerde colonne overvallen en na een kort gevecht uiteengeslagen: alle bijeengebrachte voorraden gingen weer verloren. Dit was een zware slag, doch het gelukte niettemin de uiteengeslagen troepen weer op Portugees

gebied te verzamelen. Ook werd de bij de terugtocht uit Dilly verwaalde sectie, die tot nu toe bij de Australiërs was gebleven, weer aange trokken: zij was nog twintig man sterk. Op 12 April waren tachtig man terecht, op 13 April honderd, op 14 April honderd en twintig man, doch daar hield het voorlopig mee op.

De morele en lichamelijke toestand was echter slecht: lang niet allen hadden wapens, de munitie- en voedseltoestand was treurig en velen liepen op blote voeten.

Vorderen op Portugees gebied was niet mogelijk, teneinde de Portugese autoriteiten en de bevolking niet te veel tegen ons in te nemen. Ik moest een bedeltocht beginnen langs allerlei Chinese handelaren om geld te lenen tot na de oorlog, maar ik haalde niet veel op. Tenslotte waren, na veel onderhandelingen, enige Portugezen bereid, ons voedsel te leveren op crediet tot na de oorlog, voorlopig voor een maand. Het was iets, maar medicijnen hadden ze niet en munitie vanzelfsprekend nog minder.

De basis leek echter voldoende om mee te beginnen en de K.N.I.L.-troepen werden in drie detachementen verdeeld, één detachement en het hoofdkwartier in Tilomar, één in Dacolo en één in Fohoren, alle Portugese grensposten, waarbij zich de Australische detachementen in oostelijke richting aansloten, zodat wij een vrije strook hadden, die zuid aansloot aan de Timorzee.

De vijand scheen enig idee te hebben gekregen van onze minder rooskleurige omstandigheden: hij zond mij op 15 April, met een inheemse bode,

een schriftelijke eis tot overgave, vol roerende opmerkingen over het weerzien van vrouwen en kinderen „when the time comes”. Wij gingen er maar niet op in.

Op 16 April kon de eerste patrouille weer uit in de richting van de vijand, maar ze bestond uit vrijwel de enige vijftien man, die nog fit waren. Intussen werkten de Aussies aan een radiozender uit de merkwaardigste ingrediënten; het meest waardevolle bestanddeel, een auto-accu, was door 'n K.N.I.L.-patrouille buitgemaakt. Op 18 April was er verbinding met Darwin, waar men eerst door het vragen naar allerlei persoonlijke details overtuigd moest worden, dat het geen Japanse truc was, maar toen beloofde men alles wat wij nodig hadden te zullen drop-pen.

Intussen was de vijand blijkbaar ontstemd wegens het uitblijven van antwoord op zijn eis tot overgave. Hij deed een sterke aanval op de Australische vleugel en die zonden ons een noodkreet om hun posten Lebos en Fatululi over te nemen en hun zodoende enige reserve vrij te maken. Noodgedwongen lieten we onze eisen voor een „fytte” troep maar weer wat zakken en er sukkelden twee groepen naar toe, groten-deels op blote voeten en met bijna al onze reserve-munitie. Op 30 April en 1 Mei namen ze de posten over en kwamen de vrijgemaakte Aussies nog net op tijd om de vijandelijke aanval te helpen afslaan.

Op 6 Mei ontvingen we de eerste afgeworpen voorraden: schoenen en chinine. Met regelmatige tussenpozen



volgde er meer: wapens, munitie, kleding en geld, om niet afhankelijk te zijn van de goodwill der Portugezen. Het moreel steeg door een en ander direct, de lichamelijke toestand slechts langzaam.

Het geallieerde opperbevel in Australië zond toen ook bevelen, waardoor we ons weer thuis begonnen te voelen in de militaire machinerie: we moesten voornamelijk dienen voor berichtgeving, hoofdzakelijk ten bate van luchtbombardementen en mochten de vijand niet provoceren tot aanvallen. Er kwam toen ook een vrij regelmatige verbinding met Australië met een klein motorvaartuig, zodat de keuze van ons operatieterrain vruchten begon te dragen.

Het eerste resultaat van onze berichten was een luchtbombardement op Atamboea, dat we geregeld door als Timorees vermomde militairen verkenden. In de ontstane verwarring ontsnapten een tachtig-tal K.N.I.L.-krijgsgevangenen, die onze posten wisten te bereiken en een welkome aanvulling van de sterkte waren.

Overigens kregen we nog meer bezoek: een Australisch krijgsgevangen chauffeur bereikte onze linie, door de Japs gestuurd om onze overgave te eisen. Indien hij na vijf dagen niet terug was, zou een daartoe uitgezocht Australisch krijgsgevangen officier worden doodgeschoten. We moesten hem dus wel terug laten gaan, maar niet na hem volkomen te hebben uitgepompt aan inlichtingen. Deze waren waardevol, want de krijgsgesneven chauffeurs werden gedwongen hun eigen trucks te rijden van Koepang naar Dilly en omgekeerd en hij kende dan ook elke brug en elke voorraadplaats. De gegevens gingen naar de Australische luchtmacht, met verzoek er slechts geleidelijk gebruik van te maken, opdat het de berichtgever niet zijn hoofd zou kosten.

Intussen begon de houding der bevolking in het Nederlandse grensgebied te verslechteren: de opruiing door de Nipponers werd merkbaar en ook de onderlinge veten der bevolkingsgroepen begonnen bij gebrek aan centraal gezag aanleiding te geven tot veel roerigheid: men beschoot onze patrouilles en leverde hele veldslagen onder elkaar, alles met door de vijand kwistig uitgedeelde wapens.

Op 25 Mei werden de Australische brigadier en ik naar Australië gecommandeerd voor besprekingen en met een Amerikaanse vliegboot afgehaald. Ook een aantal zwaar gewonden ging mee.

In Australië werd ik belast met het commando over alle daar aanwezige Nederlandse troepen en in Timor ging de guerilla door onder mijn opvolger, de kapitein Breemouwer. Ik kreeg toen hun berichten



aan de andere kant en smaakte de voldoening ook een K.N.I.L.-afdeling bommenwerpers van Darwin uit op hun gegevens te kunnen inzetten.

Deze voortdurende activiteit scheen de vijand tenslotte tot het besluit te brengen, er voorgoed een einde aan te maken. Na nog een laatste poging om de guerilla's tot overgave te bewegen (ditmaal overgebracht door de in Dilly gevangen genomen Australische consul) werd begin Augustus begonnen met een grootscheepse actie. Landing op de zuidkust werden uitgevoerd en tegelijkertijd werd uit het noorden aangevallen. De Australische - K.N.I.L.-troepen werden uit hun actiegebied verdreven in oostelijke richting en de vijand brandde alle kampongs plat om te verhinderen, dat er gefourageerd zou worden. Alle ons gunstig gezinde Portugezen vluchtten met de troep mee. Na vele omzwervingen, afgewisseld door enkele succesjes, slaagden de opgejaagde troepen er in, zich in het oostelijk deel van Portugees Timor weer te verzamelen, doch de vijand bleef actief optreden en de toestand begon geleidelijk onhoudbaar te worden.

Uit Australië werd nog getracht versterking te zenden: een detachement K.N.I.L.-troepen, drie officieren en zestig man sterk (meer was niet te missen) ging scheep op een korvet van de Australische marine, doch het schip werd uit de lucht gebombardeed en de op de vlotten gegane troepen gemित्रailleerd: slechts drie gewone manschappen overleefden deze catastrofe.

Tenslotte besloot het geallieerde opperbevel tot evacuatie: hiertoe werd de Nederlandse torpedojager Hr. Ms. Tjerk Hiddes aangewezen, aan wie

het gelukte in de nacht van 11 op 12 December 1942 het restant van de troepen naar Australië te vervoeren.

Ik beschreef, op verzoek van de redactie, deze episode van de strijd van het K.N.I.L. met een bepaald doel: de onverzettelijkheid van de eenvoudige troepen, die er bij betrokken waren, ten voorbeeld te stellen aan hen, die eveneens met geringe middelen en dikwijls onder omstandigheden, welke tot opgeven dreigen te verleiden, zich in dienst van ons vaderland hebben gesteld. Zij kunnen wellicht moed putten uit het voorbeeld van deze eenvoudige manschappen onder de meest deprimerende omstandigheden.

Ik denk daarbij aan de schildwacht, die bij de vijandelijke landing op Dilly met een schot door zijn been weigerde afgelost te worden om zich te laten behandelen. Aan de eenvoudige Javaanse fuselier, die door de ons gestuurde Australische krijgsgesnevene ergens in de brandende zon aan een boom gebonden werd aangehouden, omdat de Japs iets uit hem wilden krijgen en aan wie de Australiër clandestien wat water wist te brengen. En die toen tegen de Australiër zeide: „me tough, me not speak.” En dat ook heeft volgehouden, tot hij nooit meer spreken kon. Aan de gepensioneerde Timorese fuselier van het K.N.I.L., die zich in de hachelijkste periode van de guerilla als gids bij zijn oude kameraden meldde, hoewel zijn vrouw en kinderen en zijn hele bezit voor de Japanners bereikbaar waren.

Aan de reserve-officier van gezondheid, die bij de catastrofe in de Timorzee toevallig met het scheepspersoneel in de enige motorsloep terecht kwam, doch, toen deze koers zette naar Darwin, overboord sprong en naar het vlot zwom, waarop men zijn hulp meer nodig zou hebben. En met dat vlot ten onder ging.

En aan zoveel andere, soortgelijke gevallen.

Natuurlijk, zij hebben de gang van de wereldgeschiedenis niet kunnen stuiten en zij zullen dit, als zij er al over gepeikerd hebben, ook wel niet hebben verwacht. Maar zij hebben zich ten volle en zonder voorbehoud gegeven aan datgene, wat zij zagen als hun plicht.

N. L. W. van Straten,
Gen.-Maj. K.N.I.L. b.d.

Boodschap

VRIENDEN, ik heb dezer dagen in een ogenblik van diepe morele depressie, zoals elk onzer die ongetwijfeld wel eens heeft, een even onverwachts als wonderlijk gesprek gehad met een mij volkomen onbekende heer. Het was in een lege treincoupé en de reis duurde uren. Wij kwamen in gesprek vanwege de regen. De heer maakte een opmerking en ik antwoordde, dat dit weer met zijn grauwe lucht en trieste natheid helemaal funest voor mij was. En toen kwam het gesprek, waarvan ik de boodschap graag met jullie zou willen delen, omdat die je bepaalde dingen van het leven opeens helemaal anders laat zien. Ik zal proberen hem zo goed mogelijk weer te geven, al is het ook moeilijk, want je moet het eigenlijk met je hart beleven en niet via je oren opvangen.

Kijk, ik was dus op dat ogenblik nogal opstandig tegen een massa dingen. Er is immers in dit gecompliceerde leven van vandaag zoveel, waar je niet meer bijkunt met je eer en je geweten. Een massa dingen, die eigenlijk zo eenvoudig zijn omdat je daarbij alleen maar gehoor hebt te geven aan die eer en dat geweten (mèt alle konsekwenties daar aan verbonden natuurlijk), — worden opeens volkomen onbegrijpelijk en zelfs zinloos, omdat ze dwars tegen alle normen indruisen die je bij je opvoeding, op je catechisatielessen, bij je jeugdvorming en ook later, tussen je kameraden in het leger, meekreeg als het geestelijke fundament van je levenshouding.

Die meneer begon mij toen rustig uit te leggen, dat ik niet het recht had de dingen te beoordelen naar hun aard en karakter, zoals die zich op het ogenblik-zelf aan mij voordoen. Daartoe heeft geen mens het recht noch de mogelijkheid, want dan zou hij God-Zelf moeten zijn en in de spiegel van de eeuwigheid kunnen zien. Immers, dingen die vandaag, of zelfs in het tijdverloop van een jaar of tientallen jaren belangrijk zijn, zijn over een eeuw alleen maar een kleine, weinig betekende trede van de enorme trap, die het mensdom omhoog moet gaan. Daar-

entegen kunnen wij schijnbaar nietige, onwaardige gebeurtenissen evenmin beoordelen naar het tijdvak waarin zij plaatsvinden. Hij legde het zo uit: als ergens een koningskind geboren wordt, staan de kranten er vol van, ja zelfs in de hele wereld wordt er van verteld en geschreven en het is ook iets erg gewichtigs. Maar toen ergens in Oostenrijk een metselaarszoon in een armoedig huis geboren werd, had niemand van de grote wereld er aandacht voor. Er worden immers elke dag zo ontelbaar veel van zulke kinderen geboren. En tóch is de geboorte van dat ene kind voor de wereld-evolutie belangrijker geweest

eeuwigheid aan, — maar anderzijds legt het een enorme verantwoordelijkheid op je leven. Immers, juist omdat wij als kleine mensjes onmogelijk de gebeurtenissen van de dag, hoè belangrijk of onbelangrijk zij ons ook voorkomen, in hun waarde kunnen afmeten naar de maatstaf van 's werelds loop en de ontwikkeling van ons mensdom, — dienen wij dag in dag uit met nooit verslappende waakzaamheid attent te zijn op ons leven, om het scherper te zeggen: op de plichten die wij hebben aan ons Mens-zijn, de plichten dus tegenover God, tegenover ons gezin, onze hele volksgemeenschap en tenslotte tegenover de gehele wereld.

Als je deze redenatie samenvat kom je tot de verbijsterende ontdekking, dat dus alles eigenlijk onbelangrijk is maar tegelijk ongelooflijk belangrijk. Wij kunnen het alleen niet beoordelen; het vraagt van ons slechts te leven als plichtsgetrouwe, eerlijke en deemoedige schepselen van een Almacht.

Als je er zo over kunt denken, kun je opeens bij heel veel dingen vrede vinden. Je vindt je natuurlijk nog wel op over bepaalde

zaken, maar je neemt er toch afstand van en dan kun je ze in hun normale verhoudingen zien en lukt 't ze in geen geval meer je door de put van depressie te sleuren. En daarnaast wordt je leven veel voller, want je gaat op alle dingen letten, ook op de heel kleine en ogenschijnlijk onbelangrijke gebeurtenissen. Je gaat bewuster leven naar hetgeen je geweten je als plicht voorschrijft.

Ik weet niet of ik het allemaal goed gezegd heb. Toen die meneer het mij uitlegde was het glashelder. Maar nu ik het met mijn eigen woorden moet zeggen, klinken ze erg ingewikkeld. Ik heb echter gemeend, dat ik jullie, vrienden, deze boodschap moest doorgeven. Ik hoop dat het jou dezelfde bron van moed en vertrouwen zal geven, als waaruit ik nu mijn levenshouding en instelling kan putten. En als je het helemaal begrepen hebt, dank er God dan voor dat Hij je veroorloofd heeft de zin van ons bestaan een beetje te doorgronden.

Wim Lanschot

Op 2 Juli jl. kwam tengevolge van een zwemongeluk te Giessendam om het leven

Legionnair Jan Boon

oud-Soldaat Ekl. van het 413e Bataljon Infie,
pionierspeloton O-Cie.

Rust in vrede, Jan.

dan de geboorte van het koningskind, want het groeide op tot een despotische zelf-aanbidder met een snor en een hysterische stem en het sleurde de hele wereld mee in een vernietigende oorlog.

Als je het zo hoort, is het erg simpel en begrijpelijk. Zó simpel en begrijpelijk dat bijna geen mens er aan denkt. En toch is het belangrijk er even bij stil te staan en jezelf af te vragen, of je je erbij kunt neerleggen. Dat valt heus niet mee, want juist het feit dat wij (tenminste, ik heb er last van) zo vaak opstandig of verdrietig zijn, wijst erop dat wij ons bij die simpele en duidelijke gang van zaken niet kunnen neerleggen.

Maar nu moet dat je-erbij-neerleggen niet ontaarden in apathie of onverschilligheid, zo in de geest van „nou, de boel rolt tóch wel en ik kan het niet tegenhouden of versnellen.” Want weliswaar toont deze waarheid enerzijds je absolute nietigheid en onbelangrijkheid voor de

Veel beloven maar . . .

HET IS WEER voor elkaar! De verkiezingen zijn achter de rug en er staan vier jaren voor de deur, waarin de partijen kunnen bewijzen, dat het menens is met wat zij in de verkiezingspropaganda ons volk beloofden.

Altijd hebben wij het idee een spreekstalmeester aan het woord te horen, wanneer er een of andere verkiezingsredenaar aan het woord was om het programma van zijn partij aan te kondigen, zo iets als: „En nu, geëerd publiek, komt Bamza, de muzikale clown, het beste, onovertroffen nummer ter wereld” Ja, het was weer mirakelous voor elkaar, voor „se ruige” wat je noemt. Met die beloften dan . . .

Daar moest ik nou aan denken, toen ik in Amsterdam stond te kijken naar de verkiezingsuitslagen, die er op een groot filmdoek aan het publiek bekend werden gemaakt. Ik dacht opeens aan die kleine jongen uit onze groep, die „eenvoudige boerenjongen”, zoals een persvent, die ons eens bezocht, hem noemde. Neen, een held was hij niet, integendeel, eerder bang. Wanneer wij een be-roerd karwei moesten oplossen meldde hij zich nooit. Dat was voor hem geen handel, maar als 't moest, nou ja . . . Stil was hij, erg teruggetrokken en wij hadden de grootste moeite om hem te helpen zich aan te passen bij de rest van onze hap. Nooit hoorde je hem over iets praten, of het moest over koeien of rogge zijn, of over de lui uit zijn dorpsgemeenschap.

Daartegenover stond mij ook die grote-stads-knul voor de geest, die veel praatjes had, voor niets opzij ging en ijskoud tegen de baas zei, toen hij dat rapportje kreeg dat hem vier dagen licht opleverde: „Ik vraag ze beter”, omdat hij wist dat de baas graag pandoerde. Hij kréég ze beter, namelijk vier dagen zwaar . . . Niet dat alle grote-stads-lui zo zijn, maar deze was het wel . . . We hebben veel om hem gelachen; al was een plan nóg zo gek en bij voorbaat tot mislukken gedoemd, hij zou het wel fiksen en kreeg er achteraf ook altijd de domper voor. In tegenstelling tot de kleine jongen, die niet meedeelde, maar de gegeven bevelen opvolgde. Hoe vaak gebeurde het echter niet, dat als er aan die opschepper iets gevraagd werd of wanneer hij iets beloofd had te doen, er niets van terecht kwam? Maar wanneer die kleine iets beloofd had dan kwam het in orde, en hoè . . . Hij was een stille werker, geen held of brandie-

schopper, maar iemand die zei: „Goed — het is link, maar het móet en ik zal zien wat ik kan versieren!” Hoe anders klinkt dat dan als iemand zegt: „Natúúrlijk, ik beloof je dit of dat en ik zal zus of zo wel even klaarstoven”, en dat je een tijdje later hoort: „Ik heb het geprobeerd, maar jij was niet thuis of jij wilde niet helpen”, of, in dit geval: „De massa was er tegen, ik kon het niet.” Hieraan moest ik denken.

Men heeft weer veel beloofd, maar 't zal mij benieuwen wat er van terecht komt. Onder geen enkele partij heb ik de kleine jongen ontdekt, die eerlijk zei: „Sorry, lui, het zal me een mooie rotzooi worden, de armoe grijnst ons met een vuil porum toe, mij benieuwen hoe we dat zullen fiksen, maar we zullen zien wat we er van terecht brengen. Met jullie hulp zal het wel gaan.”

Er wás brandie genoeg, schèppen en muilen vol, want niemand was bescheiden. Maar jij, die al genoeg van die brandie had, jij was wel wijzer en zult, net als ik, ook verdrietig gelachen hebben. Nou ja, . . . er is voor ons nog maar één weg open: wij samen in het Legioen, waar we met toffe jongens onder elkaar zijn, die je stuk voor stuk niets meer hoeft wijs te maken omdat die allemaal een groot brok realiteit hebben meegemaakt, ja . . . erger nog, nog stuk voor stuk eens gehoopt hebben: „Nu hebben wij de kans, we gaan bouwen, werken om toch althans iets van ons berooide land terecht te brengen.”

Het is in ons aller belang, het belang van de jeugd, die ons straks verantwoording zal vragen van de maatschappij, waar wij ze inschoppen. Immers, wij zijn verantwoordelijk voor die maatschappij van de toekomst, wij hebben goed te maken wat de brandie verpest.

Niemand weet dat beter dan, wij.

Ger de Vries



Geen commandant die 't te-velde in z'n hoofd kon halen om tegen beter weten in, vóór het uitrukken zijn mensen een rossige wandeling te beloven. Gewoon een kwestie van verantwoordelijkheidsgevoel . . .

DE LES



VAN EEN REGERINGSWISSELING

Misschien ligt dit nummer straks in de brievenbussen samen met de krant die de namen vermeldt van de ministers voor de nieuwe regering. Op het ogenblik waarop we dit aan onze hoofdredacteur schrijven, weten we echter nog maar alleen dat de heren Tilanus (C.H.U.), Donker (P.v.d.A.), Romme (K.V.P.) en Schouten (A.R.P.) aan dr Drees hebben meegedeeld, dat hun politieke vrienden — of althans de meerderheid van hen — de door dr Drees ontworpen richtlijnen voor het toekomstige regeerbeleid een aanvaardbare grondslag achten.

Zo meldt het A.N.P. het en misschien denken nu heel wat mensen: Nu ja, zo gaat het nu eenmaal bij regeringswisselingen in ons land.

WE GELOVEN echter dat wij in het Legioen, dat de geestelijke en nationale verheffing van ons volk als zeer belangrijke doelstellingen ziet, niet zo haastig moeten zijn met ons „Nu ja“.

We mogen niet vergeten hoe de P.v.d.A.-pers en de A.R.-pers in de afgelopen jaren elkaar steeds scherp hebben bestreden, en hoe in de weken vóór de verkiezingen bijv. de dagbladen „Trouw“ en „Het Vrije Volk“ elkaar bijna dagelijks, als waren zij de uiterste tegenstanders, hebben belaagd. Ter gelegenheid van de toogdag van de A.R.-jeugd schreef „Trouw“ op 14 Juni:

„Aan vriend en tegenstander moet getoond worden, dat zij er zijn, de jongeren, als één man getuigend in het politieke centrum van Nederland dat nu eindelijk het roer om moet. Wij moeten de socialistische overheersing kwijt. Niet op de manier van de V.V.D., maar echt.“

En op 21 Juni schreef „Trouw“: „Het is echter een feit, dat ons volk van die beginselen van den heer Drees en van hun uitwerking in de praktijk hartelijk genoeg begint te krijgen.“

Na de verkiezingen, op 12 Juli, lezen wij echter dat de voorzitter van de A.R. Tweede Kamerfractie, dr Schouten, aan dezelfde heer Drees meedeelde „dat de A.R.-fractie in meerderheid van oordeel is, dat op de grondslag van het ontwerp-regeringsprogram medewerking kan worden verleend aan de formatie van een kabinet.“ Hoe kan dat?

Maar de P.v.d.A. gaat evenmin vrij uit. Dag na dag heeft men kolom na kolom in „Het Vrije Volk“ besteed om toch maar aan de kiezers

te zeggen, dat de anti's de ergsten van de ergen waren, en het spook van de crisistijd onder Colijn is bij herhaling ten tonele gevoerd. Maar in „Het Vrije Volk“ van 12 Juli, dus na de instemming van de A.R. meerderheid met 't program van dr Drees, lezen we onder het hoofd „Gelijkheid van inzicht“ een paar citaten over de positie van de ondernemer. Het ene citaat is van dr van Gunsteren, een oud-leerling van de Vrije Universiteit en lid van de Prot. Chr. Werkgeversvereniging. En het andere citaat is uit het boek van het P.v.d.A.-plan „De weg naar vrijheid“. „Ons treffen de opmerkelijke punten van gelijk inzicht — zo besluit dan „Het Vrije Volk“ — tussen hetgeen de oud-leerling van de V.U., dr van Gunsteren, heeft gezegd en hetgeen het socialistische plan over dit onderwerp te berde brengt.“

Nu willen we niet van deze twee partijen in het bijzonder iets zeggen (want alle partijen halen dit soort van spelletjes met de kiezers uit), maar wel willen we letten op het systeem dat hiervan de schuld is. Het systeem dat door middel van de partijen eerst delen van ons volk tegen elkaar opzet en onder de eenvoudige mensen werkelijk haat zaait, doch dat daarna door de leiders de vrede laat tekenen en aan de kiezers laat zeggen: Met die tegenstanders van ons, die wij niet vertrouwen, en die tegen ons samenspannen, kunnen wij in de regering van ons land toch best samenwerken.

Wij noemen dit systeem verwarrend en onzedelijk. De kiezers, die na hun gang naar de stembus niets meer te zeggen hebben worden verplicht dit voor zoete koek te slikken.

Wie het niet slikt is een lastpost en een onpractische vent, zo zegt men dan, die niet begrijpt dat deze samenwerking-in-tegenstellingen tot de „spelregels“ van de democratie in onze landen behoort.

En inderdaad, wij geven toe dat dit tot de spelregels (liever zeggen we: het systeem) van de democratie behoort. Maar dan zeggen we er onmiddellijk bij, dat dit systeem in het meest democratische land van de wereld — Amerika — wel voldoet en bij ons niet.

In Amerika hebben Taft en Eisenhower elkaar op de heftigste manier bestreden, maar daarna sportief de hand gereikt. Men rekent er zoveel mogelijk op dat de Taft-mensen en de Eisenhower-mannen elkaar loyaal zullen steunen. Daar steekt niets onzedelijks in, omdat ieder weet dat Taft en Eisenhower elkaar wel bestreden op verschillende bijzaken (en dat kan soms heel fel gaan), maar niet op de hoofdzaken. Die hoofdzaken zijn voor hen: Amerika, de roeping van Amerika in Azië, in Europa en t.a.v. Rusland, het Amerikaanse leiderschap in de vrije wereld, de liefde voor de Amerikaanse geschiedenis, de Amerikaanse republikeinse democratische instellingen, enzovoort.

Het is logisch dat wij als Nederlanders over heel wat van deze dingen anders zullen denken dan de Amerikanen, maar wij kunnen toch waarderen en begrijpen dat de Amerikanen het onderling ten minste over de nationale hoofdbelangen eens zijn. Dat is normaal en te verwachten bij een volk. Dit maakt dat in Amerika de elkaar bestrijdende partijen of partijgroepen toch zeer veel gemeenschappelijk hebben. Wat ze gemeenschappelijk hebben is veel belangrijker dan wat hen verdeelt, vanuit politiek gezichtspunt gezien. Daarom denken de Presbyterianen er in Amerika evenmin over om een calvinistische politieke partij te vormen als de 26 miljoen Amerikaanse Katholieken er over denken om daar een Amerikaanse K.V.P. op te zetten. Men is er dooeenvoudig republikein of democraat.

Maar bij ons is het anders. De partijen stellen het voor alsof de verschillen belangrijker zijn dan de overeenkomsten. Het gemeenschappelijke ideaal, de gemeenschappelijke levens-

beschouwing voor alle partijen ontbreekt soms evenals de gemeenschappelijke traditie en geschiedenis. Voor sommige Protestanten begint de Vaderlandse Geschiedenis pas bij het jaar 1568: het begin van de 80-jarige oorlog. Maar voor sommige Katholieken begint de Vaderlandse Geschiedenis nog later, in 1840: het aftreden van Koning Willem I en de katholieke emancipatie.

Gelukkig niet voor allen. Ook zijn er velen, onverschillig of zij Protestant, Katholiek of Gereformeerd zijn, die niet door enghartigheid geleid worden en hun Nederlandse geschiedenis waarderen vanaf de eerste Christelijke beschaving die in onze landen kwam, door de duistere eeuwen waarin wij bij het rijk der Duitse keizers waren gevoegd, door de eerste opbloei onder de Bourgondiërs, door de heldhaftige strijd tegen Spanje — heldhaftig ondanks veel onrecht dat ook toen landgenoten tegenover landgenoten begingen — door de bloeitijd van de 17e eeuw, toen de Hollandse vlag overal in de wereld geducht in aanzien was, door het verval van de regentenheerschappij van de 18e eeuw, door de vernedering van de Franse tijd, door het beginnend herstel van de 19e eeuw, door de bittere slagen van de jaren 1940-1945 heen, tot in het heden, waarin wij de zuivere strijd willen vechten om, vertrouwend op God onze Heer, als vrije Nederlanders onze roeping onder de volkeren te vervullen en een nieuwe bloeitijd tegemoet te gaan.

Kijk, het zijn deze zaken, die wij meer bewust in ons volk willen maken; onze gemeenschappelijke tradities moet iedere Nederlander, van welke partij hij ook is, goed kennen en in zijn hart meedragen. En ons gemeenschappelijk ideaal, tegen het materialisme, tegen het imperialisme, geleid door God, dat is een zaak waar iedere Nederlander pal voor moet staan. Als het zó is, ja, dan wordt een strijd tussen A.R. en P.v.d.A. een gezond robbertje knokken, waar ons volk evenmin door wordt verdeeld als de Amerikanen door het gevecht tussen Taft en Eisenhower. En dan raakt ook niemand in de war als A.R. en P.v.d.A. na dit robbertje elkaar fideel de hand reiken en samen verder gaan. Want dan weet men welke de zaak is waarvoor zij beiden staan, dat is de Nederlandse zaak. Daarvoor te werken, dat is de taak van ons Legioen. Hoe noodzakelijk dit is, en hoe groot het tekort is aan gemeenschappelijke bezielende waarden dat onze democratie als geheel vertoont, dat is de les van de verkiezingen en kabinetsformatie van dit jaar.

A. J. V.



spook-actie

Zo'n spookgeschiedenis is weer eens wat anders, en het aardige is ditmaal, dat ieder, die dit leest, er plezier van kan hebben. Het spook moet namelijk gevangen worden en ieder, die aan de jacht deelneemt, is welkom.

Stoere Stoottroepen hebben wij daarvoor nodig om weerloze mensen-kinderen, jongens, meisjes, mannen en vrouwen, die thuis en in sanatoria en ziekenhuizen heel lang aan het bed gekluisterd zijn, te helpen het spook verveling en eenzaamheid te smoren.

Veel is er al gepresteerd tegen het spook door de stoottroepen, die zich gevormd hebben in Apeldoorn — Den Haag — Rijswijk — Wateringen.

LATEN WIJ EVEN KRIJGSRAAD HOUDEN

Mannelijke en vrouwelijke medewerkers worden door het gehele land opgeroepen om te strijden tegen het angstvallige spook der zieken.

De Kon. Ned. Maatsch. tot Bevordering der Geneeskunst, afd. Apeldoorn, nam als beschermvrouw plaats in onze gelederen.

De Burgemeester der Gemeente Apeldoorn, Mr A. L. des Tombe, trekt mede ten aanval als Ere-Voorzitter van de L.S.A.A. (Landelijke Spookactie afd. Apeldoorn).

B. en W. kwamen in actie door toezegging van een lijstencollecte huis aan huis en erkende op 29 April 1952 de L.S.A.A. als instelling van weldadigheid, bedoeld in Art. 2 — 1e lid — subs c der Armenwet.

HET SPOOK IS ER VAN GESCHROKKEN!

Maar het moet de nek worden omgedraaid. Radicaal.

Dat zal ook gebeuren, want het spreekt vanzelf, dat onze lezers het arsenaal van de stoottroepen direct na lezing van dit artikel zullen vullen met restanten wol, zijde, garens, vlaszijde, schrijfbehoeften, ballpoints, spelen en speelgoed, lapjes stof, gebruikte postzegels die anders in de prullenmand verdwijnen en welke de patiënten willen weken en bundelen, materialen voor die knutselaars, die b.v. mooie lampekapsjes maken, goede boeken en lectuur etc. etc. De arsenalen zijn gevestigd: L.S.A.A., Gardenierslaan 13, Tel. K 6760—6979, Apeldoorn of L.S.A.R., Kleiweg 47, Tel. K 1742—563, Rijswijk Z.H.

Donateurs(trices) kunnen zich daar ook melden of storten f 1,50 per jaar op giro 7111 Rijswijk (Z.H.) van de Rotterdamse Bank of giro 2950 Apeldoorn Rotterdamse Bank ten name van de Landelijke Spookactie.

Stoottroepen treedt aan! Oud-Wapenbroeders vooraan!

Stem der Papoea's



N. Jouwe

In zijn „Stem der Papoea's" (Uitg. v.h. C. de Boer, Amsterdam) richt zich tot ons de Papoea-vertegenwoordiger, Nicolaas Jouwe.

De brochure is een noodkreet uit het hart van een Mens, een noodkreet die récht in het geweten grijpt en niet meer loslaat.

Nicolaas, wij beloven je dat wij alles zullen doen wat in ons vermogen ligt om gehoor te geven aan je dringende bede, 't Papoea-volk niet in de steek te laten.

„Indonesië bestrijdt de Nederlandse Regering in het N.G.-geschil door te verklaren, „dat Nieuw-Guinea en de Papoea's moeten worden bevrijd". Die opmerking klinkt logisch. Wij, Papoea's, houden óók van vrijheid. Doch aan de andere kant menen wij Papoea's, dat het geen nut heeft met grote demonstraties te schermen, terwijl de waarheid wordt ontkend en de grondbeginselen van menselijkheid in werkelijkheid vertreden worden. Neen, wij Papoea's beschouwen de huidige situatie, waarin ons vaderland is ondergedompeld, met gedachten en overwegingen, die zeer verschillen met die der Indonesiërs.

Wij kiezen Nederland en klemmen ons vanuit de verte aan haar vast; dat is nu eens geen onderwerp, dat van allerlei politieke gezichtspunten uit bekeken moet worden. Dit is géén object, dat beschouwd moet worden vanuit het verschil tussen West en Oost, tussen wit en bruin.

Niet een methode, die wij Papoea's kiezen om de rijkdom van een Nederlander te bereiken, of om aan een ander land schade toe te brengen; zeer zeker niet!

Wij kiezen Nederland, houden vast aan haar Regering en erkennen deze als onze wettige Regering; en dat is gegrond op een heel eenvoudige zaak, te weten: **VERTROUWEN**. Wij vertrouwen op Nederland, met het doel **GEHOLPEN** te worden en wij hopen dat Nederland en de Nederlanders **ZULLEN HELPEN**. Wij vertrouwen, dat de Nederlanders hun verplichting ten opzichte van ons land en volk niet zullen verwaarlozen, doch die zullen nakomen. Wij vertrouwen er op dat de Nederlanders ons zullen leiden en vooruitbrengen, opdat wij opgeheven zullen worden tot een volwaardig maatschappelijk peil en een volk worden, dat van nut is zowel voor andere volken als voor zichzelf. Bovendien vertrouwen wij dat de Nederlanders ons zullen leiden en in aanraking brengen met de wereld buiten, om die wijde wereld te leren kennen. En in het bijzonder ons naar buiten te brengen vanuit ons eigen leven dat vastgebonden zit aan een wereld van afgoden, om te kennen de **GOD VAN DE WAARHEID**. Die heerst over mensen, aarde, hemel en het ganse heelal."

„Nogmaals Nederlanders, vlucht niet weg van Uw internationale plicht, alleen maar om dreigementen uit Indonesië. Laat de Papoea's niet in de steek, want hun vasthouden aan Nederland is niet slechts een kleine aan gelegenheid, doch iets waaraan zij hun ziel volledig hebben verbonden.

Wanneer de Nederlandse Regering hen in de steek laat, zal dit voor het eerst in hun geschiedenis voor de Papoea's stromen bloed betekenen. Geluk en tegenspoed, leven en dood van de Papoea's, het ligt alles besloten in de macht der Nederlanders."

BELANGRIJK

Het Algemeen Secretariaat kreeg bezoek van een (zeer verheugde) legionnaire, die vertellen kwam dat hij binnenkort als militair naar Nieuw-Guinea ging.

Doel van zijn komst was, andere gegadigden in ons legioen te laten profiteren van de kennis die hij inmiddels had opgedaan over deze mogelijkheid tot uitzending.

Immers, hij had reeds vele en vergeefse pogingen gedaan om naar Nieuw-Guinea weg te komen, toen hij eigenlijk bij puur toeval ontdekte, dat hij als militair uitgezonden kon worden. Hij bracht ons meteen kant en klaar deze weg, uitgelijnd in een knipsel uit de „Legerkoerier" van December 1951 en een gestencilde toelichting van het bureau Uitzending van de Adj.-Generaal.

Het is nog niet algemeen bekend, dat voor geoefend personeel van de Kon. Landmacht de mogelijkheid bestaat op basis van vrijwilligheid voor tenminste 1½ jaar als militair naar Nieuw-Guinea te worden uitgezonden. In het bijzonder geldt deze mogelijkheid voor korporeels en soldaten der ondersteunende wapens (zwarte mitrailleur en mortieren van 8). Ook tirailleurs kunnen voor uitzending in aanmerking komen.

De mogelijkheid tot uitzending naar dit Rijksdeel is geopend zowel voor beroeps- als voor verlofs-personeel al of niet met groot verlof.

Verzoeken tot uitzending naar Nieuw-Guinea dienen

voor wat het onder de wapenen zijnde personeel betreft, langs de hiërarchieke weg te worden ingediend; niet in werkelijke dienst zijnde belanghebbenden kunnen zich rechtstreeks richten tot de Adjutant-Generaal, Gebouw E 4, Nieuwe Frederikkazerne te 's-Gravenhage.

1. Zodra U voor uitzending medisch geschikt wordt geacht, vindt detachering plaats bij het A.D.K.L. te Schoonhoven, alwaar de nodige voorbereidingen tot het vertrek, zoals het toedienen van injecties, controle van het gebit, aanvraag van een paspoort enz., plaats vinden.
2. De uitzending geschiedt voor de duur van **EÉN JAAR EN ZES MAANDEN**, de heen- en terugreis niet inbegrepen.
3. In gezinsverband is uitzending niet mogelijk, terwijl ook eventuele gezinshereniging voorshands niet in het vooruitzicht kan worden gesteld.
4. Bij verblijf op Nieuw-Guinea wordt door een niet tot het beroepspersoneel behorende militair, beneden de rang van sergeant (wachmeester), bezoldiging genoten gelijk een beroepsmilitair van gelijke rang of stand, terwijl bovendien een tropentoelage wordt toegekend bedragende 50% van genoemde wedde voor gehuwden en 12% voor ongehuwden.
5. Aan deze uitzending kan niet het recht worden ontleend tot een beroepsverbintenis bij de Koninklijke Landmacht te worden toegelaten.



ONZE ONVERANTWOORDELIJKHEID EN

de Jeugd

Enkele weken geleden publiceerde een vooraanstaande krant de resultaten van een enquête onder de leerlingen van de hoogste klasse der Haagse middelbare scholen. Onder meer was de vraag, hoe of de jongelui, die op de drempel van het leven stonden, de toekomst inzien.

HET ANTWOORD van de jeugd was ontstellend: de overgrote meerderheid gaf met bitter cynisme en wanhoop blijk, geen moed voor de toekomst te hebben. Het was het antwoord van een jeugd zonder idealen.

Er is commentaar op dit antwoord gekomen. Een hoovaardig commentaar, dat wel zeer duidelijk blijk geeft van het totale gemis aan begrip voor de oorzaken van de geestelijke depressie waarin de jeugd verkeert. Wij citeren uit het commentaar:

„De meeste jongeren zijn ten opzichte van de toekomst dus somber gestemd. Welk een invloed dat heeft op hun studie, hun werklust enz. behoeft nauwelijks een betoog. Bij de een zal de deprimerende levenshouding meer tot uiting komen dan bij de ander, maar invloed heeft het ongetwijfeld. Is het grote pessimisme, dat wij bij menigeen aantreffen verantwoord? Wij menen van niet. Dit is niet de geest van een Jan Kordaat, een Tromp, een De Ruyter. Het is een geest, die tot een verfoeilijk defaitisme kan leiden en die dan de vijand van ons leven als individu en als volksgemeenschap in de kaart speelt.”

Dit is het, waar wij bij herhaling op gewezen hebben in ons orgaan. Tevens is 't een der belangrijkste oorzaken, waarvoor wij ons Legioen hebben opgezet: ons volk (want het is niet alleen de jeugd die er aan onderdoor gaat) lijdt aan een even verschrikkelijke als gevaarlijke geestelijke en morele depressie. Het is noodzakelijk dat wij de oorzaken daarvan opzoeken, alvorens er met elkaar iets aan te doen; een arts zoekt immers ook altijd eerst de ziekte-oorzaak, alvorens hij de ziekte zelf bestrijdt, anders zou het zijn of hij een longontsteking tracht te genezen zonder eerst de tocht te weren waarin de patiënt ligt.

Er is sinds jaren een systeem aan de gang dat het initiatief der mensen en hun verantwoordelijkheidsbesef kapot maakt. Dit is wellicht het beste te bewijzen aan de hand van een voorbeeld:

Wij kennen een bepaalde metse-laars-familie, waarvan de twee zoons met vele offers van de ouders een behoorlijke school- en vakopleiding kregen, zodat zij beiden op hun twintigste jaar bouwvakarbeider waren. De ene zoon vond dat welletjes, hij was bij een goede baas, verdiende een behoorlijk weekloon dat met zijn ouder-woorden regelmatig hoger zou worden en een pensioenregeling die hem een verzekerde oudedag waarborgde, kortom, hij kende geen verdere aspiraties, trouwde en stichtte een gezin op zoveel-hoog in een achterafbuurtje en met meubels-plus-de-rest-op-afbetaling. Er waren pantoffels bij de haard, stuiversromanetjes in de leesbibliotheek, een thee-lichtje en eenmaal per week een bioscoopje. En na drie jaar waren er drie kinderen.

Die andere broer had met dat soort leven geen vrede. Hij wilde méér, hij wilde beter en was bereid er hard voor te werken. Hoewel ook hij een vriendinnetje had, verloofde hij zich niet noch trouwde hij; hij ging nooit uit, schafte de borrel-perdag en het roken af en nam een schriftelijke cursus, waar hij zeven nachten per week, tot twee, drie uur 's nachts, voor blokte en zwoegde. Na twee jaar had hij zijn aannemers-diploma. Het was hem nóg niet genoeg; sindsdien bleef hij bezuinigen en sparen, tót hij een kapitaalje bijeen had, waarmee hij voor zichzelf kon beginnen. Zijn meisje, wachters-moe geworden, had hem inmiddels afgeschreven. Hij had er bitter verdriet van, maar zette door. Zijn leven van uiterste bezuiniging en ploeteren tot ver voorbij het middernachtelijke uur ging door en zijn jonge jaren gingen voorbij. Hij had

voldoende aanbiedingen en werk en hij nam arbeiders in dienst; op dit ogenblik heeft hij er zes. Vóór de oorlog zou de man „geslaagd” heten, op eigen krachten opgeklimmen op de maatschappelijke ladder, met een eigen huisje en gezin en misschien een autootje en de trots van zijn zeer eenvoudige arbeidersfamilie. Maar in dit jaar 1952, te wijten aan het systeem dat sinds enkele jaren ons volk en het individu beklemd houdt, is hij een stakker, dood-op en nerveus van de zorgen die de overheid hem oplegt, de tijdsverspilling aan allerhande formulieren voor het overheidstoezicht, de sociale lasten voor zijn personeel waar men hem voor aansprakelijk stelt, enz. enz. maken, dat hij er niet boven-op komt, integendeel: zijn eigen kapitaalje is er bij ingeschoten en omdat hij zo koppig vasthoudt aan zijn bedrijfje heeft hij zich in de schulden gestoken ten einde het draaiende te houden. Hij wordt oud voor zijn leeftijd, is een erbarmelijke piekeraar geworden omdat al zijn goede wil, zijn zwoegen en zorgen hem niets anders hebben opgebracht dan armoede, eenzaamheid en nóg grotere zorgen.

Maar zijn broer, die wel bij hem in dienst had kunnen zijn, — die draait 's avonds vergenoegd de dui-men, kent weinig zorgen en laat zich maar leven, zonder aspiraties, zonder hoger ideaal dan het gevulde shag-blikje en een gespreid bed. En zijn kinderen zijn er bij, wanneer hij tegen zijn broer, de zelfstandige aannemer, zegt: „Jongen, was nou maar gewoon arbeider gebløven, dan had je al die kopzorgen niet gehad.”

Dit is zomaar een enkel voorbeeld om ons heen waarnemen. Er vaart door ons volk een gevaarlijke dam van door de overheid gesanctioneerde onverschilligheid en daardoor een achteruitgang van het verantwoordelijkheidsbesef. Dit kan de weerslag op de jeugd niet missen.

O ja, er zijn genoeg prachtige voorbeelden van, ouderen die zich bezinnen op de noodtoestand waarin de jeugd verkeert. Wij wijzen in dit verband maar even op de krachtig-opvoedende waarde die uitgaat van de vorming tot jeugd-verkeerspolitie, waarmee de overheid op de lagere scholen in enkele grote steden begonnen is. En wij denken aan de vele jeugdleiders, die hun tijd en idealisme aan de jeugd geven in alle mogelijke organisaties.

Maar het is allemaal niet genoeg; tien-, ja honderdduizenden kinderen in ons land, staan opgetekend op wachtlijsten voor jeugdverenigingen, omdat er niet voldoende capabele jeugdleiders ter beschikking zijn. Deze jeugd is aan zichzelf overgeleverd en niet als uitzonderingsgevallen, maar en masse. Denk maar eens aan wat dezer dagen in Noordwijk is gebeurd. Daar moest de politie uitgebreide razzia's in de duinen ondernemen om de ontstellende excessen van grote groepen zeer jeugdige kampeers van beide sexen de kop in te drukken. En dit voorbeeld bleek het sein voor een bijeenkomst van particuliere en overheids kopstukken om in gemeenschappelijk overleg een landelijke actie te beginnen tegen de algemene verwording onder de jeugd. De geest van een De Ruyter? neen, de geest van een jeugd, die roofoverval pleegt op de jaren en vóór de volle wasdom reeds blasé is.

Maar laat niemand dit die jeugd aanwrijven. Wie zijn de schuldigen, dat overal in den lande die excessen kunnen plaats vinden bij honderden en honderden kinderen? wie geeft hen de vrijheid en de gelegenheid om daartoe te kunnen geraken? kortom: wie draagt de verantwoordelijkheid? Het zijn de ouders in de allereerste plaats, het zijn wij allemaal, omdat wij de jeugd in de steek laten en ons alleen maar bekommeren om onszelf.

En er is nog meer. De kind-generaties van deze jaren zijn getuige van een verslapping van normbesef, niet alleen bij de ouderen doch ook bij de overheid. Schrikwekkend is de verloochening van alle waarden die vroeger als vanzelfsprekend golden, doch die thans als verouderde begrippen op de mestvaalt worden gedeponeerd. Er is geen zelfrespect meer, geen nationaal bewustzijn. Wanneer wij in een respectabele Nederlandse krant bij de verslagen van de Tour de France (met alle waardering voor onze renners) te lezen krijgen: „De Nederlandse leeuw slaat zijn klauwen uit!“, dan kunnen wij hier alleen maar nijdig om worden. Want de Nederlandse leeuw houdt zijn officiële klauwen lamelijk in bij de grievendste bejegeningen die

de natie worden aangedaan door de Unie-partner. De Nederlandse leeuw gebruikt zijn klauwen alleen nog maar om er een vriendschaps-eike-boompje mee aan te bieden aan Tokyo, nauwelijks vijf jaren na de onmenselijke afbeuling en moordpartij op zijn onderdanen. De Nederlandse leeuw . . . , ach laten wij er verder over zwijgen, maar kan iemand ons misschien vertellen of dat geklassificeerd kan worden als een geest van een Jan Kordaat, een Tromp, een De Ruyter? Of denkt men soms dat al dergelijke demoraliserende feiten, gepleegd door een overheid uit naam van de natie, onopgemerkt blijven bij de jeugd der hoogste klassen van de middelbare scholen? Wat baten dan alle heldenverhalen van een Tromp, een De Ruyter, alle respectabele daden van een glorieus voor-ge-slacht, die deze jeugd in die klassen opgediend krijgt? Namen van Tromp en De Ruyter hebben eens gediend om de jeugd een inspiratie te geven, een voorbeeld van getrouwheid en zelfrespect en ridderlijkheid en offerzin voor de belangen van de natie. Zij kunnen in het licht van de huidige gebeurtenissen alleen nog dienen als curiositeiten, verouderde

begrippen die rijp zijn voor de mestvaalt.

Dit zijn bittere woorden, maar ze blijken nodig, want ook ons volk schijnt niet te merken, hoe ver het reeds met ons gemis aan verantwoordelijkheid is en hoe ver de jeugd al gezonken is in het drijfzand van moedeloosheid en cynisme. Wat wij thans plegen, jarenlang reeds, is een moordaanslag op de toekomst van die jeugd.

Nogmaals: laten wij alsjeblieft de jeugd niets verwijten. Laten wij de fout bij onszelf, de oudere generaties, zoeken.

Er zijn nog zoveel goede en waardevolle krachten in onze jeugd. Maar zij zijn overwoekerd door 't onkruid van onze onverantwoordelijkheid.

Alsjeblieft, alsjeblieft . . . laten wij met elkaar er voor zorgen, dat de jeugd weer geloof en vertrouwen krijgt in de toekomst, dat zij het zelf-respect terugvindt en de schoonheid van het leven ontdekt.

Laten wij daarom eerst onszelf herstellen en dan bewust de verantwoordelijkheid dragen voor de toekomst van die jeugd.

Verschillende keren hebben wij in ons blad het bittere verwijt geuit aan de overheidsbemoeienissen, die in veel opzichten dermate ingrijpend zijn, dat het verantwoordelijkheidsbesef en het initiatief van het individu kapot worden gemaakt. Wij zien n.l. in, dat de weg naar een betere en waardiger toekomst geplaveid dient te worden met verantwoordelijkheidsbesef, van iedereen en allen.

Verwijten wij echter de overheid dit verantwoordelijkheidsbesef te breken, anderzijds komen wij ook telkens weer gebeurtenissen tegen die ons doen inzien, dat de overheidsbemoeienis in velerlei opzicht niet alleen onvermijdelijk doch zelfs een gebiedende eis is. Zo'n geval lazen wij vanochtend in de kranten: in Amsterdam werd aan een nieuw-gebouwd huis een ijzeren hek rond een veranda aangebracht, dat door Bouw- en Woningtoezicht was afgekeurd. De aannemer plaatste het hek echter toch en ging in zijn onverantwoordelijkheid zo ver, dat hij de bewoners onkundig liet van dat feit. Een tweetal verhuizers stortten met het ijzeren gevaarte van grote hoogte en een hunner brak daarbij de ruggegraat. Hij laat een vrouw en twee kinderen na.

Ziet ge, dit wringt in ons. En dan kunnen wij niet anders zeggen dan: regering, waarlijk, ge hebt in bepaalde opzichten schoon gelijk om zulk een toezicht uit te oefenen op de gang van zaken. De materialistische, a-sociale onverantwoordelijkheid van velen maakt het noodzakelijk.

Doch direct voegen wij hieraan toe: maak van dat toezicht over de hele lijn niet een ondragelijk, vervlakkend en economisch-ongezond stelsel.

En wat dit voorbeeld ons weer leert: wij dienen het verantwoordelijkheidsbesef nieuwe inhoud en kracht te geven, in onszelf, bij ons allen. Dit is niet een zaak die wij aan de regering moeten overlaten doch die elk onzer zelf dient aan te kweken, te beginnen voorál bij onze jeugd. Want zij zijn de mensen van „morgen“ en strevende naar een betere en waardiger „morgen“ zullen wij hen de basis van de persoonlijke verantwoordelijkheid dienen mee te geven.

Onze Twaalf

Twaalf landgenoten, twaalf Nederlandse huisvaders, zonen en echtgenoten, zitten nu reeds langer dan twee en een half jaar opgesloten in verschillende Indonesische gevangenissen zonder dat aan hen recht geschiedt. Het merendeel hunner is nog niet eenmaal verhoord en niemand schijnt meer precies te weten waarvóór zij in arrest worden gehouden en wat er met hun gebeuren moet. De Indonesische regering motiveert hun gevangenhouding met een verwijzing naar de APRA-raid op Bandoeng doch gaat niet over tot gerechtelijke afdoening van de zaak. De Nederlandse regering munt evenmin uit in activiteit; zo nu en dan wordt een beleefde nota overhandigd om te informeren naar de gang van zaken en tot nu toe worden die formaliteiten hoovaardig doodgezwegen dan wel met een nietszeggende tegen-nota afgedaan. Zo is het inderdaad tot in lengte van dagen vol te houden, zelfs van meer dan twee en een half jaar. Het leven stroomt wel verder.

Maar in de cellen van twaalf Nederlanders is hij tot stilstand gekomen in een ondragelijke zenuw-overspanning die bij enkelen reeds tot de gevaarlijkste vorm, die van de absolute apathie, is gevorderd.

Wij willen begrip hebben voor de uiterst-subtiële verstandhouding tussen onze regering en die van Indonesië. Doch wij zijn er van overtuigd, dat een krachtiger, welbewuster houding onzer regenten de Indonesische regering tot daden had genoopt. Het is echter een publiek geheim dat op grond van de ervaringen sinds 1945 de Indonesische leiders menen zich alles te kunnen veroorloven tegenover de Nederlanders, aangezien een beleefde glimlach en een zijdelingse blik naar de nog aanwezige kapitaals-investeringen het enige antwoord is, dat de Nederlandse regering weet tegen de grievendste bejegening. En nóg een weg is de Nederlandse regering opengebleven. Elke dag van die twee en een half jaar, ja nu nog en elke dag die meer verstrijken zal, heeft zij de gelegenheid gehad de affaire op internationaal niveau te brengen. Deze gevangenhouding in „voorarrest“ gedurende zulk een ongehoord lange tijd is zulk een opzienbarende verkrachting van elk rechtsbegrip, dat de Indonesische regering geen schijn van kans heeft haar houding in deze in welke mate dan ook te motiveren of te verontschuldigen.

Ook van de Indonesische regering noch van haar justitieel apparaat begrijpen wij niets. Van een zich democratisch en rechtsstaat noemend land en lid der Verenigde Naties hadden wij zeer zeker een reëler, waardiger en vooral menselijker houding verwacht. Indien er naar haar inzicht inderdaad gronden mochten bestaan voor gerechtelijke vervolging,



dan diende dit onverwijld en op de daartoe schier internationaal geldende wijze te geschieden. Wij kennen uit de persoonlijke praktijk van soortgelijke „moeilijkheden“ na de soevereiniteitsoverdracht, het justitie-apparaat van Indonesië en moeten naar waarheid getuigen dat zij objectief en kundig is en daarbij naar eer en geweten streeft naar absolute rechtspiegeling. Dit wetende verwondert ons hetgeen met onze twaalf landgenoten thans geschiedt. Wellicht is deze houding nog te verklaren met een

soort vrees „het gezicht te verliezen“, indien men de gevangenen plotseling en zonder meer op vrije voeten zou stellen. Dit zou ons spijten, want zulk een oplossing zouden wij in de huidige impasse toejuichen en er zou niemand zijn die er een krenkende gedachte of glimlach voor zou hebben.

De tijd dringt voor onze twaalf landgenoten, getuige de brief, die ons (ongecensureerd!) bereikte uit de gevangenis Sukamiskin (Bandung):

Bandung, R.P. Sukamiskin,
23 Juni 1952

„... We zijn met z'n zessen (allen Nederlanders) op 19 Juni overgebracht naar de strafgevangenis „Sukamiskin“ in de omgeving van Bandung. De dag daarop kwamen 'de resterende z.g. „APRA-delinquenten“ (acht Ambonezen) ook in deze gevangenis. Maar vóór deze overbrenging hebben we 'n tijd meegemaakt die ik nimmer vergeten zal. 't Begon al in begin Mei, toen ik van huis bericht ontving dat Mams een dusdanige zenuwinstorting heeft gehad, dat de dokter het ergste vreesde wat betreft haar ogen. Dat was voor mij verschrikkelijk, want mijn ouders zijn voor mij alles. Ik heb toen request op request geschreven, maar zoals altijd geen antwoord, laat staan commentaar. Enfin, Mams werd met spoed naar Djakarta overgebracht en de dokter daar kon Mams tenminste opereren, anders had ze rechtstreeks naar Utrecht gemoeten. De operatie is, zover ik weet, geslaagd en m'n berichten van huis melden dat Mams thuis gekomen is na de operatie, maar dat ze nog steeds 'n kap voor beide ogen heeft en absolute rust moet houden. Dit laatste had Paps rechtstreeks aan de boei in Wirogunan geschreven en gelukkig heeft die directeur daar het mij laten lezen en ik moest die brief paraferen. Mee-nemen mocht niet. Enfin, dit was dus 't laatste wat ik van huis hoorde. Verder heb ik deze hele maand geen enkele brief gekregen, noch van huis noch van wie dan ook. Ik was in die tijd half gek, geloof ik. Ik heb niets anders gedaan dan roken en nog eens roken. Het kon me ook niets meer verd (sorry, censor, maar ik meen 't!).

We hebben allen, althans de meesten, met veel moeilijkheden te kam-

pen gehad. We waren echt wat je noemt in een bui van hier tot ginder en terug. We zijn toen fakir gaan spelen en hebben alle veertien het vertikt om iets te eten, alleen wat mokken thee per dag, maar dat was ook alles. 't Was een gewone hongerstaking. Kun je nagaan, ik in hongerstaking. Voor mij was 't al de tweede keer. De eerste keer heb ik na drie dagen m'n zin gekregen. Het was allebei keren echt menens „tot de dood er op volgt”. Je moet niet schrikken, maar als ze me twee en een half jaar pesten en me zomaar op onbewezen feiten gevangenisstraf geven zonder een berechting, dan heb ik niets aan m'n leven en ik ben niet bang om kapot te gaan voor een rechtvaardige zaak. Ben alles kwijt, baan, positie, vrienden, alleen m'n lieve ouders niet en die hebben er het meest van te lijden, want ik ben enig kind.

Enfin, we waren dus aan 't hongeren en de „boei” was zo zenuwachtig; vroeg extra versterking aan voor de bewaking, want ze waren nog bang ook dat we onszelf zouden bevrijden. De zesde dag brak aan en in die middag hoorden we dat we de volgende dag moesten vertrekken naar Bandung. Kun je nagaan, na zes dagen hongeren en dan nog inpakken en sjouwen en ook nog die lange rit in een soortement trein van 7 uur tot 17 uur. Ik had een barstende koppijn toen ik eindelijk weer in m'n geboortestad terug was. Toen werden we met z'n allen met extra bewaking in een truck gekwakt en rijen maar, weer naar een gevangenis, ditmaal „Sukamiskin”, plm. 10

km van Bandung. Ook toen we daar aankwamen was 't fouilleren en doorzoeken en alles weer open maken en weer inpakken. 't Was pas tegen een uur of zeven voordat we een bad konden nemen in stinkende badkamers. Onze aangewezen cellen waren koud en vol „kutu-busuk” (je weet wel: wandluizen). Celafmeting ongeveer 2×1.50 meter. Gelukkig verhuisden we de volgende dag naar een ander blok en kregen per persoon een drie-mans cel. De eerste dag ben ik practisch „teroes” door in de weer geweest om de zaak een beetje schoon te maken, wat me slechts gedeeltelijk gelukt is. De kamer heb ik maar beplakt met aardige petty-girls en meer van die goedkope rotzooi. 't Geeft 't geheel tenminste wat gezelligheid. Dat beetje beschaving wat overgebleven is door twee en half jaar cellulaire opsluiting moet ook niet te gronde gaan, dus hooghouden de hap. Overigens is deze „boei” aardig vol en we zitten weliswaar apart, doch toch nog tussen boeven, moordenaars, rampokkers, oplichters en nog meer van dat gespuis. 't Lijkt erg al die kwalificaties, maar dat wil niet zeggen dat ze wat je noemt slecht zijn. Neen hoor, er zijn vele reële kerels bij, doch de harde bestaansstrijd van de oorlog en de beruchte tijd erna heeft hen zo gemaakt. En wat wil je doen als het noodlot je achtervolgt? „Kismet effendi!”

Trouwens, al kom je vrij na twee en een half jaar, welk weldenkend mens gelooft in zo'n lange tijd in voorarrest gehouden, gezonde — dat is nog te bezien, want ik ben in totaal meer dan 20 kg afgevallen —

kerel? En toch, eens moet ik weer beginnen en weer een toekomst opbouwen waarmee je een huisgezin kunt stichten. Maar elke drang om te werken wordt in de kiem gesmoord en er is heus sprake van een geestelijke moord. Wat heb ik nu? Geen fluit, alles, alles kapot! Opnieuw beginnen is 't enige wat overgebleven is, heel gewoon opnieuw beginnen.

De brief klinkt wel 'n beetje bitter, maar ik ben bitter, alles heeft me zo gemaakt. Wat wil een normale man doen als hij niets, absoluut niets kán doen? Op z'n hoogst kan hij op de muur rammen, maar ook dat doet op het laatst pijn; je voelt het wel niet direct, maar pijn doet 't. En ach, wat betekent lichamelijke pijn vergeleken bij 't geestelijke verdriet dat je zelf meemaakt en bij anderen ziet”

Tenslotte kunnen wij als laatst-ontvangen bericht melden, dat voor het eerst sinds meer dan twee en een half jaar voorarrest de schrijver van boven-gepubliceerde brief bezoek mocht ontvangen van zijn ouders. Nogmaals, dit doet ons het beste hopen en verwachten van de Indonesische regering. De openbare uiting van onze waardering zal daarbij niet uitblijven.

(Op de rekening „Actie Twaalf” van onze bank staat thans een bedrag van ruim f 1700,—. Andere, ons aangekondigde stortingen zijn weliswaar nog niet binnen, doch wij zullen in ons volgend nummer vast een voorlopige verantwoording brengen. Penningmeester V.L.N.)

UIT KOJEDO ontvingen wij dezer dagen, weliswaar veel te laat voor de Actie Twaalf, maar als hartverwarmende getuigenis, wát een hoog en zichzelf-respecterend Nederlanderschap daar beleefd wordt, een brief van onze vriend-legionnaire Korp. W. Gillich, met ingesloten twee petitie-vellen vol handtekeningen en: „Aan onze Actie Twaalf doen ook wij in Korea mee, in de hoop dat het niet te laat zal zijn. Ik delegeer je hierbij 98,80 gld. aan dollars onder het motto:

„KOREA-VRIJWILLIGERS, VER OVER ZEE,
DOEN AAN ACTIE TWAALF TIJDLIJK MEE!”

Kijk, er is in ons blad wel eens geschreven over „de kloof” die er gaapt tussen het „thuisgebleven” volk en de veteraan. Het klonk als een teleurstelling en een verwijt. Ditmaal zullen wij het weer over de kloof hebben, maar nu is het met een hoge trots. En die kloof ligt tussen deze brief van een Korea-vrijwilliger en de andere brieven omtrent de Actie Twaalf, die wij bij bosjes ontvangen hebben. Brieven van legionnaires die, evenals wij, het geloof hadden dat het lot van onze twaalf landgenoten elke rechtgeaarde Nederlander moest aanspreken, maar die vol bittere teleurstelling wel op hun idee moesten terugkomen (net als wij). Hun brieven spreken er van: „Wat mankeert ons volk toch? De een haalde z'n

schouders op omdat die twaalf jongens hem niets zegden, de andere vond 't jammer van zijn kwartje omdat dat toch maar in de zak van de initiatiefnemers terecht zou komen, een derde durfde zijn handtekening niet te zetten vanwege zijn betrekking, de vierde wilde eerst wachten hoe het zou aflopen, enz. enz.”

En wij hebben de zekerheid gekregen hoe het met de geest en het moreel in ons volk gesteld is door het zielige aantal van tienduizend handtekeningen, waar wij met het Legioen er zeker een paar honderdduizend hadden kunnen verzamelen. Wij weten dat er hard is gewerkt en gepleit door de legionnaires en wij proeven de bitterheid uit hun brieven. Bosjes brieven over de geest in de gezapige en veilige huiskamers en kruidenierswinkeltjes en achter de nette bureautafeltjes. En dan wijzen wij, veteranen, met trots op die ene brief van een soldaat, die trouwhartig met zijn petitie het peloton rondging, alle handtekeningen kreeg en in plaats van een kwartje van elke man gemiddeld drie guldens ontving.

Zie . . . hier demonstreert zich de kloof zoals wij die zien.

Koreamannen: de jongens in gindse gevangenschappen zullen deze geste van jullie te weten komen. De weg van hun kleine, smoorhete cellen naar jullie moddergroeven is korter en betrouwbaarder gebleken dan die naar Nederland

Zuid-Molukse postzegels worden NIET ERKEND

Van de Hoofredactie van het Chr. Cultureel Maandblad „Op den Uitkijk” kregen wij welwillende toestemming onderstaand artikel uit de editie April 1952 en van de hand van dhr. Peelen over te nemen. Het is niet alleen op philatelistisch gebied interessant doch ook als uiting, hoe de zaak der Zuid-Molukken aan de absolute willekeur der grootmachten overgeleverd is. In ons volgend nummer hopen wij de afbeeldingen te brengen van de in dit artikel besproken postzegels van de soevereine Republiek der Zuid-Molukken.

DE ONVERWACHTS opgedoken en met zeer veel vertraging ook in Nederland aangekomen postzegels „van de vrije en onafhankelijke staat” de „republiek der Zuid-Molukken”, of, zoals de landsnaam op de postzegels luidt: „Republiek Maluku Selatan” hebben in de internationale postzegelwereld nogal wat deinig veroorzaakt.

In het September-nummer 1951 van „Stamp Collecting”, het Engelse verzamelaarsorgaan, werd de zaak in enige regels afgedaan: „maar niemand heeft ooit van deze republiek gehoord en deze zogenaamde postzegels kunnen dan ook beschouwd worden als fantasieproducten.”

Een complimentje voor onze dure Regeringsvoorlichtingsdienst, die een bijzonder flair schijnt te bezitten de buitenwereld volkomen onkundig te laten van alles wat de regering niet prettig zit.

Het Franse philatelistenblad „L'Echo de la Timbrologie” van 1 October 1951 schenkt iets meer aandacht aan deze zegels, dank zij een brief die de Redactie ontving van Karel Nikyuluw, President van de Zuid-Molukse delegatie in Amerika, die haar vertelt dat de Republiek der Zuid-Molukken zich van de Republiek Indonesia afscheidde op 25 April 1950 en zich vrij en onafhankelijk verklaarde.

Ze vormt een archipel van driehonderd eilanden en eilandjes, waarvan de voornaamste zijn: Ceram, Ambon, Boeroe, Saparou, Baroekoe en Noesa Laoet, en bewoond door anderhalf miljoen inwoners. De redactie vermeldt dit plichtmatig, maar voegt er sarcastisch aan toe: „dat deze „onafhankelijke(?)” republiek dissident is, kan mogelijk zijn, maar ze heeft geen enkel legaal bestaansrecht! (Sic!)

Wij adviseren dan ook geen enkele waarde te hechten aan philatelistische producten van deze soort.”

En de bezadigde „Berner Briefmarkenzeitung”, het leidende Zwitserse postzegelorgaan (Nov. 1951) vermeldt over deze uitgave het volgende:

„Een uitgave van vier postzegels

„van de Republiek der Zuid-Molukken” bedoelt te herinneren aan de horen, maar formeel is aan alle eisen „oprichting van het eerste postkantoor aldaar, en gelijktijdig aan het „75-jarig jubileum van de wereldpostvereniging. Het postzegelbeeld ver- „toont een ilandse postbode die een „buitenlandse collega de hand drukt. „Zo juist verschijnt nog een 2½ „Roepiah van groter formaat: ronde „dans om de aarde door alle rassen.” Dan volgt hun commentaar: „Zolang „de strijd der Zuid-Molukken (Ce- „ram, Ambon en vele kleinere eilan- „den) om hun zelfstandigheid succes- „loos is, en de Republiek Indonesië „(die zich uit een federatie tot een „eenheidsstaat uitgeroepen heeft) het „gezag in het gebied der Zuid-Mo- „lukken uitoefent, kunnen deze zegels „der Zuid-Molukken niet als ambte- „lijk beschouwd worden.”

Verwacht mocht worden, dat de Nederlandse postzegelbladen beter georiënteerd zouden zijn. Helaas luidt de eindconclusie van „Mijn Stokpaardje”, het populaire Nederlandse verzamelaarsorgaan (Dec. 1951): „Zijn dit officiële postzegels of niet? „Het antwoord kan niet anders lui- „den dan: het zijn geen postzegels, „zoals wij die onder het begrip of- „ficiel kennen, want: 1e. is de Re- „publiek der Zuid-Molukken niet er- „kend, en 2e. is deze Republiek niet „aangesloten bij de wereldpostver- „eniging . . .”

Gezien al deze negatieve uitlatingen, leek het me niet ondienstig nader op deze kwestie in te gaan, omdat vele verzamelaars in tweestrijd staan over wèl of niet opnemen van deze zegels in hun verzameling, zowel voor Nederland en voormalige Overzeese Gebiedsdelen als voor hun verzameling UPU (Jubileumzegels der Wereldpostvereniging).

Wanneer is — in het algemeen — een postzegel geldig?

1. Als het land aangesloten is bij de U.P.U., de Union Postale Universelle, te Bern.

2. Als de zegels aan de loketten van het land zelf verkrijgbaar zijn.

Voldoen nu de zegels der Zuid-Molukken aan de eerste eis?

Dit brengt ons op juridisch terrein. Nederlands-Indië, onze hele archipel dus, was lid van de U.P.U. Nederland gaf bij de Ronde Tafelconferentie met de Republiek Indonesia, de R.I.S. dus, maar zonderde daarbij uit Nieuw-Guinea. Zo verschenen er gelijktijdig zegels van de R.I.S. en van Nieuw-Guinea.

Van die R.I.S. maakten ook de Zuid-Molukken deel uit.

Toen kwam de trouweloosheid van Djakarta, die de federatieve opzet torpedeerde; de Zuid-Molukken wens- ten zich niet te onderwerpen, en te conformeren.

En evengoed als Nederland het recht had, na de soevereiniteitsoverdracht (en dus ook van het U.P.U.-lidmaatschap aan Indonesië) door te gaan met eigen zegels voor Nieuw-Guinea, dat het buiten die overdracht wenste te houden, heeft de Republiek der Zuid-Molukken het recht zich, als deel van de R.I.S., lid van de U.P.U. te achten, en zegels uit te geven, omdat hun bij de overdracht een zekere autonomie toegezegd was.

Niet de Zuid-Molukken, maar de Republiek Indonesië in haar huidige vorm is onwettig.

De verschillende rechterlijke uitspraken, die onze regering danig zwaar op de maag liggen, zijn evenzovele bevestigingen van de rechtmatigheid van de Zuid-Molukse opvatting. Wie objectief het historisch verloop volgt kan niet anders dan tot de conclusie komen: de Zuid-Molukken mogen zich met recht lid van de U.P.U. achten, op grond van de bepalingen der soevereiniteitsoverdracht.

Als de Republiek Indonesië wat meer ernst gemaakt zou hebben met de R.I.S. gedachte, zouden er waarschijnlijk toch voor elk der samenstellende delen postzegels uitgegeven zijn, want geen ander land is zo sober als Nederland om onder de verzamelnaam Nederlands-Indië voor heel die archipel met één zegeluitgifte te volstaan. Engeland heeft alleen voor haar kleine stukje van Noord-Borneo al drie verschillende uitgaven nodig (Serawak, Brunei en Noord-Borneo)!

Ook de tweede vraag kan bevestigend beantwoord worden. In ieder geval vóór de jaarwisseling, doch ondanks tegengestelde persberichten, ook daarna is Ceram nog stevig in handen van de Rep. der Zuid-Molukken, en vanuit de havenplaatsen Waihe, Manusela en Ahiolo wordt er onregelmatig postvervoer met de buitenwereld, via Nieuw-Guinea, onderhouden.

Ik heb stukken met die afstempel- lingen op de onderhavige zegels gezien. Die zullen, ik begrijp dat best, wel tot de grote uitzonderingen be-

ferentie en de souvereiniteitsoverdracht deze rechten over aan de Revolutie. Maar al was dat zelfs niet het geval, dan nog zou dit niets ten nadele van deze zegels zeggen, gezien de ervaringen van de laatste wereldoorlog:

De zegels, die de vele regeringen in Londen in ballingschap uitgaven (Nederland, Noorwegen, Polen, Yougoslavië) waren bij verschijnen niet in het land zelf verkrijgbaar, doch niemand, ook geen enkele catalogus, tast hun geldigheid aan. Criterium was: het wettige gezag gaf ze uit, dat, door de oorlog gedwongen, zich buitenlands bevond.

Maar zo is het ook nu wat de Zuid-Molukken betreft. Behalve in Nederland en België is er ook een regeringsgevolmachtigde in Amerika, die daar de opdracht tot het vervaardigen der zegels gaf. Ook hij was door de „oorlogstoestand” in zijn republiek, gedwongen buitenslands, ter bescherming en verdediging van de belangen der Zuid-Molukken.

Dus ook op deze grond kunnen de „Ambonese” zegels rustig erkend worden.

Er zijn trouwens veel gekkere dingen klakkeloos door de verzamelaars in hun albums ingelijfd. De U.P.U.-zegels van Yemen bijv. zijn nooit in het land zelf geweest. Ze werden door een Amerikaanse speculant in Amerika uitgegeven en overal heen geëxporteerd, behalve naar Yemen zelf. Die zegels kochten de UPU-verzamelaars critiekloos, maar dan is het toch te gek, dat ze nu, zonder eigen oordeel, de niet van de Ambonese kwestie op de hoogte zijnde buitenlandse postzegelbladen laten beslissen: „de zegels der Zuid-Mo-

lukken erkennen we niet, want we hebben nooit van die republiek gehoord!”

Natuurlijk waren die zegels niet dringend noodzakelijk, maar als dat de norm wordt bij het al of niet verzamelen van bepaalde uitgaven, wat blijft er dan van over? Natuurlijk ging het ook bij deze uitgave in de eerste plaats om deviezen. Laten we dat nuchter erkennen.

Maar de Columusherdenking in een serie van 13 waarden, door San Marino bij het 460-jarige (sic!) jubileum van de ontdekking van Amerika dan??

Of de Nederlandse luchtpostzegels van f 15,— en f 25,— die ik niet in Nederland op een postkantoor kan kopen (alleen bedoeld voor de deviezenpot). Ik kan ze wel krijgen bij mijn postzegelhändler voor f 68,—; die heeft hij met vrije dollars uit Amerika moeten laten komen!!! Nederlandse postzegels, die de Nederlandse verzamelaar via een achterdeurtje en 65% boven nominaal, betrekken kan, uit Amerika!

En als we de landen achter het ijzeren gordijn verzamelen, maand na maand de niet te stuiten stroom van nieuwe zegels kopen die daar zonder onderbreking van de persen rollen, en zo waarschijnlijk mee helpen financieren de wapenen, bedoeld om ons straks te vernietigen . . . zouden we dan, als verstandige Nederlanders, die ons met schaamte bewust zijn van onze grote schuld aan dat volk der Zuid-Molukken, buitenlandse bladen voor ons laten uitmaken, of we op spitsvondige-philatelistische gronden deze bescheiden U.P.U.-serie e.a. moeten negeren!

Nee toch!

Wij wensen geluk:

AREND J. WIJNSMA

en

RIA ZWEEPE

met hun verloving op 13 Juli j.l.

*

RIET VAN DUREN

en

THEO VAN DEN BOSCH
(oud-Waterman)

met hun huwelijk op 16 Juli.
Tilburg, Gildebroedersstraat 67b.

*

JOB WOLTMAN

en

LOUISE TH. VAN DEN BOS

met hun verloving op 20 Juli.
Apeldoorn, Huygenslaan 2.

*

J. W. G. LABRIE

en

IET BRITZEL

met het huwelijk, dat zij op 23 Juli a.s. hopen te sluiten.

Den Haag, Cederstraat 63.

*

H. J. VISSER

en

T. JONG

met hun voorgenomen huwelijk op 23 Juli a.s.
Amsterdam, Kometensingel 103b.

*

RICHARD BARTEN

en

RIEK VERAART

met hun voorgenomen huwelijk op 5 Augustus a.s.

Westerhoven, Hoeverstraat 54.



Zij, hun rechten en hun postzegels . . . allemaal niet erkend!

EN DE CENTENBAAS

vindt dat 't zó mieters gaat met die girostrookjes dat hij gewoon van geen ophouden weet en hij vroeg ons ze nóg 's in dit nummer te stoppen. Alsjeblieft, laat 't ding niet op (je eigen) lange tenen vallen omdat je immers alles al betaald hebt, maar gebruik 't dan voor de werving van nieuwe legionnaires. We hebben al heel wat strookjes gekregen met de aanduiding: „Nieuw lid”. Dat gaat fijn zo en dat is ook de reden waarom onze centenbaas er zo verzot op is. Gebruik ze dus!

BEVOLKINGSOVERSCHOT

(I) HET NAAKTE PROBLEEM

In Maart van dit jaar sprak een professor uit onze Eerste Kamer over Nederland als een overbevolkte boerderij aan de Noordzee. Deze professor had gelijk. Ons grondstoffenarme land heeft de grootste bevolkingsdichtheid van Europa, n.l. 310 inwoners per km. West-Duitsland, dat destijds zo klaagde over zijn tekort aan Lebensraum, heeft slechts 194 inwoners per km, Engeland 206 en Frankrijk 76. Overal kan men in ons land bemerken wat de overbevolking betekent. Er is bij ons weinig zo schaars geworden als de grond. Wie een stuk landbouwgrond heeft en twee zoons, heeft de grond voor zijn ene zoon en de andere probeert in vele gevallen te emigreren. De 480 km van de N.O. polder zijn in ons land niet meer dan een druppel op een gloeiende plaat. Bij de tuinders in Rijsburg veroorzaakt het gebrek aan grond enige tijd geleden een ware emigratie-koorts.

Het is zelfs niet alleen de land- en tuinbouwgrond die ontbreekt. Soms ontbreekt zelfs de meest eenvoudige grond voor recreatiedoeleinden van de bevolking. Tussen de aaneengebouwde steden en dorpen in het Westen blijft geen plaats meer over en ook elders in het land lijkt het soms wel of men de laatste hectare heidegrond in een aardappelveldje heeft overgevoerd. Iedere zomer-vacantie trekken tien miljoen Nederlanders er op uit, om ergens in hun land een „stil” plekje te vinden, maar gemakkelijk is dit niet. De stilste plekjes zijn doorgaans zulke die zich achter prikkeldraad en het bordje met de herinnering aan art. 461 wetb. v. strafrecht bevinden.

Nu kan men vragen hoe het toch mogelijk is, dat er op het kleine stukje van 32 duizend km² van het Nederlandse grondgebied in Europa tien miljoen Nederlanders zijn komen te wonen.

Het antwoord hierop is wel bekend: Wij vormden met onze ruim 32 duizend km² als het ware de hoofdstad, het financiële, administratieve en politieke centrum van een zeer groot rijk: het Koninkrijk der Nederlanden, met een totaal-oppervlak van meer dan 2 miljoen km². Daar kreeg ons volk werk door en daar kon ons volk door leven. In 1938 verrichtte Nederland voor Indië diensten tot een bedrag van 233 miljoen gulden, die door de scheepvaart, de handel, en de bezoldigingen en pensioenen het land binnenkwamen. We zwijgen dan nog over de renten.

Daardoor werd voor de oorlog onze passieve handelsbalans mogelijk. Maar dit is nu in belangrijke mate voorbij en het dichtbevolkte Nederland, ontdaan van tal van vitale trekkingen met Indonesië, is achtergebleven. Op dezelfde wijze bleef de miljoenenstad Wenen in 1918 verarmd achter na de ontbinding van de Oostenrijkse Donau-monarchie. De mensenopeenhoping in Wenen was mogelijk omdat de Weense bevolking veel werk deed voor het grote rijk. Op soortgelijke manier is de bevolkingsdichtheid van Nederland mogelijk geworden. Daarom — het moet nog maar eens worden gezegd — is het onmenselijk en onrechtvaardig van Amerika geweest dat het ons volk van zijn bestaansbron heeft afgesneden.

Natuurlijk willen we niet blijven mokken over wat men ons heeft aangedaan. Echter is het wel zo, dat ieder die enige verantwoordelijkheid in ons land wil dragen, weet dat hij tegenover het levensgrote probleem van de overbevolking staat. Nederland was voor de oorlog reeds overbevolkt, door de bevolkingstoename sedert de oorlog is dit nog veel duidelijker geworden, maar door het afsnijden van ons overzeese achterland is de situatie beangstigend geworden. Wat moet men doen om 10 miljoen Nederlanders werk te laten vinden op een grondgebied, waar maar voor 4 miljoen mensen een bestaan te vinden is? Een tijdlang is het probleem nog verzacht door de Marshall-gelden. Toen gaf Amerika ons hulp. Maar hoe zal het verder gaan?

We teren onze voorraden in, d.w.z. in allerlei gevallen laten b.v. de bedrijven hun machines verouderen en verslijten en worden er geen nieuwe machines gekocht. Dan houdt men meer geld over, dat in de vorm van lonen en belastingen kan worden betaald. Maar na een tijdje gaat de fabriek steeds slechter lopen, de geleverde producten worden van mindere kwaliteit en tenslotte moet de fabriek sluiten en werkgever en werknemers kunnen samen gaan vissen.

Symptomen van deze ontwikkeling zien we al om ons heen. Een grote aannemer vertelde ons, dat hij b.v. voor grondverzet zo weinig mogelijk met draglines werkt, maar tegenwoordig zo veel mogelijk door werklui met de schop en met kruiwagentjes laat uitvoeren, precies zoals vroeger, toen er nog geen draglines waren. Dit is trouwens een eis van de overheid geworden.

Nu hebben we niets tegen zulk een oplossing. Men kan beter geen dragline kopen en 50 lui aan het graven zetten dan dat men een dure machine koopt, die door 5 man wordt bediend, terwijl 45 man gaan vissen. Dat is zowel moreel als economisch beter verantwoord. D.w.z. het is beter verantwoord zolang er onvoldoende werk is en niet genoeg kan worden verdiend om bij wijze van spreken 10 machines te kopen, die door 10 x 5 man zouden worden bediend. Maar het beroerde is, dat het werk en de verdienste voor iets er in ons land al niet meer zijn. Dat heeft tot gevolg dat men de mensen op een wat oudwetse, achterlijke manier moet bezighouden (zoals in delen van Azië of in de Balkan), waardoor er door iedere man minder

Welke Wapenbroeder in Dordrecht of eventueel in Rotterdam (bij voorkeur van Protestantse levensopvatting) helpt Sobat, die zeer spoedig in het huwelijksbootje wil stappen aan geschikte

Woongelegenhheid

(lieft niet gemeubileerd.) Indien mogelijk één zit-slaapkamer en of gebruik van keuken. De huurprijs kan liggen tussen f 25 en f 35 p. maand. Br. onder. no. O.W. 1. Postbus 76 Apeldoorn.

nuttig werk wordt verricht, waardoor het gevaar bestaat dat het levenspeil tot het Pacific-peil gaat zakken. Dit is het gewone peil van de armoede in een overbevolkt land; waar de mensenlevens betrekkelijk weinig waard zijn, alle leuzen over de rechten van de mens ten spijt.

En inderdaad, wie het gemiddelde levenspeil van de tegenwoordige Nederlander vergelijkt met dat van b.v. de gemiddelde Deen, Zweed of Noor, ziet onmiddellijk, dat wij er armoediger aan toe zijn. Nu is armoede geen schande, als we maar proberen er bovenop te komen. Dit is geen kwestie van „dirigisme” of van geen dirigisme, van meer of minder sociale maatregel, maar eenvoudig van het gebrek aan verdienste dat wij Nederlanders allemaal bij elkaar hebben. Daartegen behoren we allemaal samen te vechten.

Biedt het Europese federalisme een oplossing?

Omdat dit proces van de daling van ons levenspeil al is ingezet, hebben we aan alle partijen de vraag gesteld hoe zij denken dat Nederland er na het wegvallen van de Marshall-hulp (deze is inmiddels opgehouden) weer bovenop kan komen. De antwoorden op die vragen zijn opgenomen in No. 16 van O.W. Ze zijn vaag, of geven slechts beperkte oplossingen. Men spreekt meer over plichtsbetrachting, soberheid, exporteren, verhoging van productiviteit, meer volksinvloed en ook van het particulier initiatief. Het meest concreet lijkt ons nog de raad Nieuw-Guinea economisch tot ontwikkeling te brengen, hoewel we geloven dat ook dit nog te beperkt is.

Ook is er een schijn-oplossing, waar velen vandaag van dromen. De Europese federatie, dus de geleidelijke integratie van Nederland in Europa, zal het moeten doen, zo denken zij; hef de staatsgrenzen op en ons bevolkingsoverschot kan vrij in de Europese ruimte uitvloeien en ergens in Europa, buiten Nederland, een bestaan vinden.

Natuurlijk, het opheffen van de staatsgrenzen, die dan tot provinciale grenzen worden, en het opgeven van onze Nederlandse souvereiniteit is voor sommigen blijkbaar niet zo moeilijk. Doch we zullen maar moeten afwachten, of er dan inderdaad een vrije uitvloeijing van ons bevolkingsoverschot volgt; als Nederland tot een Europese provincie is geïntegreerd en geen eigen politieke factor meer is in Europa, zal men maar moeten afwachten wat men voor het bevolkingsoverschot van een minderheid wil doen.

Beardsley Ruml, een van de

typisch-Amerikaanse voorstanders van een verenigd Europa, schreef in Collier's van 21 Juni een uitvoerig artikel over „The United States of Europa”. Deze heer Ruml, die de directie uitmaakt van een onwaarschijnlijk groot aantal economische instellingen en organisaties in Amerika, zal de echt Amerikaans-nationalistische raad aan de Europese volkeren om het Amerikaanse voorbeeld te volgen en juist zo te werk te gaan als de Amerikanen deden in 1789. Dit werd met allerlei voorbeelden toegelicht, waar we nu maar niet op zullen ingaan, omdat de twee gevallen o.i. totaal onvergelykbaar zijn. Tenslotte somt de heer Ruml dan op, wat er zo achtereenvolgens zal moeten worden gedaan als men verder gaat met de Europese federatie. Maar, geeft hij toe, het zal nog een aanzienlijke tijd duren voordat er een vrij transport van personen, goederen en kapitaal binnen West-Europa zal zijn. Echter vindt de schrijver dat vanuit zijn gezichtspunt niet zo erg, want men behoeft bij de éénmaking van Europa ook niet alles tegelijk te doen!

Zo wordt het streven naar Europese eenheid eenvoudig een wegnemen van onze souvereiniteit, terwijl er over ons bevolkingsover-

Pas in het bevrijde Indragiri-gebied, waar geen wegen zijn maar alleen water en paja voor de patrouille-prauwen, hebben we de harde les geleerd op het getij te letten. Want dit patrouille-water veranderde bij eb (onzichtbaar want tientallen kilometers benedenstrooms) in een stinkende blubbergeul vol rottende stammen waar je tot kapot-wordens toe en tot het middel in de taaie blubber je prauw doorheen moest sleuren. Hail! bekijk deze foto: een vriendelijke krikkemik, niet? bijna een idylle. Tótdat het getij verandert . . .

Zo is 't nou ook met alle nationale problemen: ogenschijnlijk gaat 't nog wel en we maken er ons niet al te druk om. Tótdat ook hier het getij verloopt en wij op eens hopeloos vast zittent in de modderbende, omdat wij verzuimden er rekening mee te houden.

schot niets vaststaat! En dat is immers geen oplossing?

We voelen dan nog meer voor de nuchtere redenering van onze minister Mansholt, die op 16 Juli in Den Haag speciaal waarschuwde tegen het Franse streven naar politieke integratie zonder voldoende rekening te houden met de specifieke sociaal-economische belangen, die daarmee onlosmakelijk verbonden zijn. Vooral voor Nederland — aldus de minister — kan dit streven gevaren inhouden.

Hier komt nog iets anders bij. Want stel dat het allemaal voortreffelijk zou verlopen, dat de bevolkingsoverschotten in Europa na de Europese federalisatie vrij heen en weer zullen vloeien als het water in communicerende vaten (dit is overigens een utopie!), dan zou de prijs die wij daarvoor moeten betalen niets minder dan deze zijn: **De volledige verduitsing of verfransing van grote delen van ons volk.**

We zullen dit een volgende keer verklaren. Maar we willen dan ook wijzen op de enige weg die wij zien om het nijpende probleem van onze overbevolking op te lossen; een weg, die wij niet zonder vertrouwen op God zullen kunnen gaan, maar die ook dan nog niet zonder bloed, zweet en tranen zal zijn.

Dordrecht, 17 Juli 1952

A. J. V.





Dit is 'm en hij is klaar! De eerste hap wordt deze week afgeleverd. Zij zijn vervaardigd aan het AVANS-atelier te Utrecht, waar legionnaire Ros bedrijfsleider en mede-directeur is. En er kan op deze plaats gerust een compliment af voor de uitvoering van de opdracht! hoeveel moeite ontwerper, stempelmaker, uitvoerder en H.B. er ook mee gehad hebben.

De prijs van het insigne is gesteld op 1 gulden per stuk. Dit ligt uiteraard hoger dan de maakkosten, maar ook de jongens die ónmogelijk die gulden kunnen missen moeten er van voorzien worden en dús verschaffen wij die hun met elkaar.

* Het Algemeen Secretariaat verzoekt bij deze alle afdelingssecretariaten en vertegenwoordigingen zo spoedig mogelijk lijsten in te sturen, waar op moeten voorkomen: namen, adressen en nummers van de leden, die het insigne in hun bezit wensen te hebben.

* Dit houdt meteen in, dat legionnaires het insigne alleen kunnen krijgen via een aanvraag bij hun afdelingssecretariaten of plaatselijke legioensvertegenwoordigers. Vraag er dus niet rechtstreeks bij het Algemeen Secretariaat om want er wordt van het systeem alléén afgeweken voor de legionnaires uit plaatsjes, waar het Legioen nog niet officieel vertegenwoordigd is.

* Tevens dienen de kosten via de secretariaten en vertegenwoordigers met onze H.B.-penningmeester verrekend te worden en wel direct bij het indienen van de lijsten van gegadigden.

* En tenslotte dit: we kunnen niet weten tegen welke rare feiten we kunnen oplopen. Er kan immers een bepaald soort lui zijn die probeert de naam van ons Legioen opzettelijk te schande te maken bij het publiek, door, gedekt achter het insigne, afkeurenswaardige dingen te doen. Wij moeten dus wel maatregelen treffen dat misbruik van ons insigne (het merkteken van onze goede wil, van onze geest en ons moreel) voorkomen wordt of direct de kop ingedrukt. Daartoe verzoekt het H.B. ook de afdelingssecretariaten een duplicaat van de ingezonden lijsten in eigen archief te houden opdat ook bij hen bekend blijve, welke leden van hun afdeling het insigne dragen.

* En een dringend beroep wordt gedaan op elke legionnaire(e) én op het publiek, om direct eventuele gevallen van misbruik of het te schande maken van ons insigne te rapporteren aan afdelings- of algemeen secretariaat.

ADVERTENTIES

Het heeft lang geduurd. Veel te lang naar onze eigen zin en naar die van onze penningmeester, maar eindelijk zijn we dan zo ver, dat alle voorbereidingen voor een intensieve advertentie-campagne gereed zijn. Vanaf volgende week gaan eigen Legioens-acquisiteurs er op uit, om advertenties voor ons orgaan te werven.

Wij doen een beroep op alle legionnaires(-es) om voortaan hun in- en aankopen uitsluitend te doen bij de in „Oud-Wapenbroeders” adverterende firma's, winkels e.d. Daarmee kunnen wij tonen dat wij het waarderen, dat zij ons helpen door bij ons te adverteren. Anderzijds kan een grotere omzet bij die firma's en winkels er toe leiden, dat anderen dit voorbeeld volgen. En laten wij het ronduit zeggen: onze kas zou er behoorlijk mee gebaat zijn. Als we zo door redeneren, zitten we dus in het cirkeltje, waar iedereen profijt van trekt en dat is de bedoeling van dit verzoek aan onze leden.

Zijn er legionnaires, die zelf een firma er toe kunnen brengen, bij ons advertenties te plaatsen, dan zal ons advertentiebureau de vastgestelde provisie aan hem uitbetalen.

„LEGIOENTJES”

Speciale rubriek voor annonces inzake aan- en verkoop van alle goederen en personeelsaangelegenheden.

Annonces worden uniform gezet over één of meer kolommen, uit zes-punts letter met kopje. Tarief f 0,45 per regel, per kolom van 38 mm.

Familieberichten f 0,30 per regel, per kolom van 38 mm.

Daar wèl

ERKENNING

Volgens de „New York Times” wordt er sedert ongeveer veertien dagen in de Hollywoodse filmstudio's een onderzoek ingesteld naar de „loyaliteit” van meer dan twee honderd personen, die verdacht worden van communistische sympathieën en wier namen waren verstrekt door het hoofdkwartier van het „American Legion”, een organisatie van oudstrijders.



TEMPAT-PIEKERANS

van Mastufa

XVIII. MASTUFA UND DAS NEUE EUROPA

Tjoba, mag Mastufa óók eens iets zeggen over dat federalistenplan voor Europa? Hij is weer in een piekeran geklommen en kan z'n telor alleen maar in deze kolommen kwijt, dus neem 't maar, wil je?

Kijk, Mastufa heeft nou al die artikelen gelezen in zijn lijfblad (dat dit blad is) over die plannen voor een Verenigd Europa. En al die sobats die dat geschreven hadden, hebben Mastufa duidelijk gemaakt, dat zijn negerij het merdekadom dan helemáál aan de kapstok gaat hangen. Nou zal daar wel nog alleen maar een èrg klein kapstokje voor nodig zijn want zoveel zelfstandigheid heeft Holland niet meer, — maar toch nog nèt genoeg om Mastufa er aan te laten hangen als een . . . als een . . . , nou, als een patjet in vroegere en betere dagen aan Mastufa's eigen kuit. En dat was betoel èrg stevig.

Maar waar Mastufa nou werkelijk banjak van geschrokken is, dat is de aan zekerheid grenzende mogelijkheid (bagoes gezeit, Mastufa!) dat Duitsland dan de teugels in handen krijgt. Denk zelf na: zou toean Hitler nog aan al die soesah van een oorlog begonnen zijn als hij geweten had, dat tien jaar later Duitsland op een presenteerblad de leiding over een verenigd Europa aangeboden zou krijgen? Hij zou gek zijn! . . . En die veronderstelling is zó absurd, dat Mastufa het met een stevige korrel zout genomen heeft.

Maar vanavond heeft Mastufa het zoutvaatje maar weggezet. En dat kwam door allerlei berichten in het blad „Nieuw Europa“, dat is voor de federalisten hetzelfde als wat „Oud-Wapenbroeders“ voor alle ouwe vechtpet-geuzen is, dus je snapt wel.

Laat Mastufa eens een greep doen naar zo'n stel berichten:

E (dat is natuurlijk van Europa; dat staat er niet bij, maar dat veronderstelt Mastufa, tenzij er Ellende mee bedoeld wordt): de heer J. C. van Broekhuizen heeft een drieweekse tournee gemaakt door West-Duitsland. Hij hield voordrachten over: „Fragen der europäischen Solidarität“ . . . (Kan het H.B. van Mastufa's Legioen die toean eens uitnodigen om voor de sobats een voordracht

te houden over: „Vraagstukken van de Nederlandse een-dracht“?).

E (dat is natuurlijk ook van Europa, tenzij hier „é tobat!“ mee bedoeld wordt): In een cursus voor Duitse en Nederlandse onderwijzers, die gehouden wordt in de volkshogeschool „Olaertsduyn“ te Rockanje zal de heer P. Brijnen van Houten op Donderdag 24 Juli spreken over „Europäische Einigung — demokratische Föderation“.

E (dat is natuurlijk sekali lagi van Europa, tenzij er Ergernis mee bedoeld wordt): „Op 26 en 27 Juli wordt op Kasteel Neder-Canne te Maastricht door de jongerengroep van de Europese federalisten aldaar een studiebijeenkomst gehouden, waaraan een honderdtal jongeren uit Nederland, België en Duitsland zullen deelnemen. De bijeenkomst is gewijd aan de culturele mogelijkheden van een verenigd Europa.“

E (dat is natuurlijk voor de zoveelste keer van Europa, tenzij er Einsperrung mee bedoeld wordt): „De afdeling Heerlen der Beweging van Europese federalisten getuigt van een levendige activiteit. In een serie van drie voordrachten zal het speciaal voor de mijnstreek zo belangrijke onderwerp „Het Schuman-verdrag“ worden behandeld. Als eerste spreker treedt op dr Sahn, Oberregierungsrat bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken in Bonn.“

E (dat is natuurlijk, want ze krijgen er niet genoeg van, van Europa, tenzij er Ersatz mee bedoeld wordt): „In het conferentie-oord „De Pietersberg“ te Oosterbeek werden op 14 t/m 17 Juni studiedagen gehouden voor Duitse en Nederlandse jeugdleiders en vertegenwoordigers van jeugdorganisaties. Deze studiedagen werden bijgewoond door dertig Duitse en dertig Nederlandse deelnemers. Vele goede contacten zijn gelegd.“

E (dat is misschien Europa, maar zeer zeker kan het 't Einde betekenen van zo erg veel, waar Mastufa aan gehecht is en waarvoor zo erg veel gedenksteden en monumenten en kruisen zijn opgericht in Nederland): „Op 11 Juli hield o.a. de heer J. Schiphorst op de Volkshogeschool te Eerbeek tijdens een aldaar gehouden Duits-Nederlandse conferentie een inleiding. Zijn onderwerp was: „Wat doet de jeugdbeweging in de verschillende landen voor de opvoeding in Europese zin?“

Mastufa heeft de toekomst pikzwart ingezien na al die berichten, zo zwart als het hem voor ogen werd van honger en hartzeer en ergernis, nauwelijks acht jaar geleden in de hongerprovincie. Maar goed, Mastufa wil niet rot doen, hij wil graag het goede geloven van alle idealisten en ze niet zo-maar afkraken en hij wil best aannemen dat er mieterse lui zijn onder die Europa-federalisten. Hij heeft daarom ook naarstig gezocht naar andere berichten, chabars waarin tenminste niet aldoor gepraat werd van Duitsers en Oberregierungs-ratten en Solidarität en zo, want als je dan toch betoel-heus héél Europa wil tjampoeren, dan moeten er toch ook andere lui bij, waar of niet? Nou, na erg lang zoeken heeft Mastufa inderdaad zo'n berichtje gevonden: van een conferentie in Oosterbeek tussen mensen uit Scandinavië, Engeland en Nederland. Mastufa heeft geprobeerd zijn moreel op te hijsen aan dit bericht, hij heeft 't als een asperientje geslikt, maar het heeft bitter weinig geholpen.

Zijn kepala bonst van dreunend gezang: „Deutschland über Mastufa!“

Onbekend Arabië

In twee onzer vorige nummers publiceerden wij artikelen van Hill over Hadhramaut, het zuidelijkste deel van het Arabische schiereiland, dat zich tot de jongste tijd aan de onderzoekingslust van het Westen wist te onttrekken en vreemdelingen een onverbiddelijk halt toeriep.

In de vruchtbare dalen van dit woeste land lag het eens zo sprookjesachtige land van de koningin van Scheba. Vele bevoelingsinstallaties, begraafplaatsen en cultuurmonumenten uit de tijd voor Mohammed getuigen nog van de eens zo hoge trap van beschaving.

Voor ons, Nederlanders, is er een omstandigheid die onze belangstelling verdient. Uit dit gebied nl. kwamen de ondernemende Arabieren, die in het voormalige Ned.-Indië een bijzondere plaats innamen en er hun belangrijke economische rol speelden. Er was zelfs reeds een, in het gunstige seizoen, regelmatige bootverbinding tussen Indië en Makalla, de havenstad van Hadhramaut. Deze handelaren brachten uit hun stamland mee de taaheid van de Bedoeïnen, ook de hardheid van hart en geweten. Zij verdienden schatten in Indië, doch vergaten het land van herkomst nooit; zij stuurden er hun zonen heen voor een Arabische opvoeding en keerden er zelf ook, na een leven van hard werken en sparen, terug. Sindsdien hadden niet alleen de stamhoofden, de sultans, de Bedoeïnenheersers, hun burchten, paleizen en forten, maar ook de aristocratie van het geld bouwde haar prachtige woningen, kocht de bescherming van de Bedoeïnenstammen, kocht wapens met een tevoren ongekend-vreselijke uitwerking en leidde het door de wereld vergeten Hadhramaut een nieuwe periode van zijn onheuglijk oude geschiedenis binnen. Dit ging niet geruisloos en werd niet geheel verwerkt binnen de rots-wanden die de wadi's en plateaux afsluiten van de buitenwereld. De weer-slag van de conflicten en het rumoer van de binnenlandse oorlogjes drongen ook naar buiten door en trokken de aandacht.

De Ned.-Indische regering achtte de tijd gekomen om één harer waarnemers naar Hadhramaut te sturen. Deze waarnemer was D. van der Meulen, gezant der Nederlanden in Sa'udi-Arabië, die twee gewaagde tochten maakte door het roerige, woeste land. Hij bereikte verschillende mysteriën van het land: het godsdienstige heiligdom, de nationale bedevaartplaats, het graf van de Profeet van Allah, Hüd'; en het geografische mysterie, de gevreesde grot of krater Bir Barhūt, die sinds de dagen van Ptolomeus en van Al Hamdānī gehuld was in het ondoorgrondelijke waas van verhalen, die uit angst en ont-zetting waren ontstaan.

Van deze tochten vertelt Van der Meulen o.m. in het bijzonder aanbevelenswaardige, boeiende boek „ONBEKEND ARABIE (uitgave H. Meulenhoff, Amsterdam, prijs f 12,90), dat wij ter recensie ontvingen. Het is een boek dat men ademloos uitleest, direct reeds gegrepen door de vaart van de verteltrant en de hevigheid van het avontuur. Wij weten voor dit boek geen betere aanbeveling, dan er een fragment uit over te nemen:

DOOR DE HETE zandrivier lopen we terug naar de auto, die zich daarna door een landschap van zandduinen en leemheuvels richt naar de overkant van de brede wadi, waar Heinen ligt, daar waar Wadi Heinen in Wadi Hadhramaut uitmondt. De tocht gaat in grote slingers noordwaarts, aan de chauffeur wordt overgelaten een berijdbare route te zoeken. Zolang het zicht goed is betekent dat weinig, maar als de dagelijkse zandstorm opsteekt is dit pad vinden in de woestijn een werk van intuïtie en gescherpt instinct.

Midden in de plantloze zandzee staat nog het complex torenhuizen, de „dijar Al Bugri", waar we acht

jaar geleden met de trotse, door oorlog omringde mannen spraken over het meest mannelijke handwerk, dat van de oorlog. Hun laatste palm was verdroogd. Geld uit den vreemde stelde hen in staat hun reeds jaren durende oorlog vol te houden, hun woorden klonken nog fier en toch waren ze gevangenen in hun prachtige, door felle honden bewaakte huizen, die ze alleen bij nacht via een gecompliceerd loopgravenstelsel verlaten konden.

Heinen beschreven we eens als het dorp dat al half opgeslokt was door een zandzee welker verschroeiende golven door de wind werden aangerold. Totdat Bin Marta' uit Soe-

rabaja met zijn geld en energie ter redding opdaagde. Hij bouwde een huis en een moskee, groef een put en pompte met een motor water op het zand, plantte er zijn dadelpalmen. Daarna riepen hem zijn groeiende zaken naar Java terug. Hij is nu pas weergekeerd en zet zijn reddingswerk aan het stamddorp voort. Een tweede, mooier huis heeft hij er gebouwd. De moskee is voltooid en biedt plaats aan een merkwaardig schooltje dat we van naderbij zullen bekijken. De put en de dadeluin zijn nog maar een begin, doch grote irrigatieplan-nen zijn eruit gegroeid. Bin Marta' is een man van initiatief en van bezielende energie. Met hem praten we graag want daarna handelt hij.

's Namiddags gaan we onder zijn leiding naar de Mazara (bedevaarts-plaats), een voor-islamietisch Bedoeïnenheiligdom. Het ligt in een bergkloof in de Wadi Heinen op ongeveer vijf kilometer afstand van het dorp. Het is een typische plek, die animisten vrees en eerbied moet hebben ingeboezemd.

Onder de kalklaag, op ongeveer halve hoogte van de wadirand, is een kleine bron die een rotskom vult met helder water en in de barre rots-omgeving wat plantengroei veroorzaakt. De bron ligt aan het einde van een gang die open is aan de wadikant en overwelfd wordt door de overhangende rots. Eenvoudige utensiliën voor koffiedrinken en eten staan bij de bron gereed ten gerieve van de bedevaartsgangers. Men vindt er een rotsblok met gladde oppervlakte, waar door ontelbare zegenzoekenden langs gestreken is om genade mee te dragen van deze daaraan rijke plaats. Inscripties noch rots-tekeningen zijn te zien. Een Moslimse naam en een overlevering die een zekere Sajjid Ahmad verbindt met dit mystieke plekje, heeft dit typische, oud-Hadhramietische natuurheiligdom gered voor de Moslim geworden Bedoeïnen.

Terug in Heinen gaan wij mannen ons, op raad van Bin Marta', baden in de moskee, omdat we daar mee ruimte zouden hebben. Meteen wil men ons ook graag kennis laten maken met het dorpsschooltje. Terwijl wij wachten op het vullen van de bak, gaan we de ruimte binnen voor de godsdiensttoefening, omdat ons vandaar tegenklinkt het gerucht der

studerende jued. Daar zien we de mannelijke spruiten van dit kleine, afgelegen woestijndorpje in hun volle frisheid bijeen, ieder voorzien van een Qor'an in de meest uiteenlopende afmetingen en lettertypen. Hoe de jongens met klein gedrukte exemplaren die lezen konden bij het licht van één elektrische peer voor allen, is ons een raadsel. Maar wat doet dit schouwspel goed! Nog steeds gaat er kracht, opvoedende en leiding- en bewustheidsgevende kracht uit van deze godsdienst. Wat een stuk goede tucht en levensverrijking ontvangen die jongens hier! Ten eerste leren ze lezen, dan leren ze de pracht van hun wereldtaal kennen, ze leren niet alleen gedachten die eeuwigheidsstrekking hebben en ver uitgaan boven de sfeer van hun dagelijkse leven, maar ook worden ze in contact gebracht met die grote wereld van de Islam, met z'n historie en cultuur. De weg naar buiten wordt voor hun gedachtenwereld geopend en velen worden hier erop voorbereid om straks uit hun vergeten woestijndorp de wereld in te trekken en zich daar als Moslim burgers zo gauw thuis te voelen. Bin Martha' betaalt grotendeels het onderhoud van dit schoolje, waarvoor hij een goede onderwijzer aanstelde en waarvoor hij bijna een Javaanse guru had meegebracht. Die had de zoontjes van de vele Nederlandse onderdanen in Heinen dan meteen in de Maleise taal kunnen onderrichten en in de vakken van het leerplan op Java. Dat is nog afgesprongen, want ook een rijke Hadhramiet pleegt een voorzichtig betaler te zijn en een Javaan trekt niet makkelijk de woestijn in. Doch wie weet lukt dit nog wel!

Op deze avond zitten op hun gekruiste benen een veertigtal jongens genoeglijk in vier kringen bijeen en al vergaat ons ook horen en zien bij

al hun reciet of voorlezen met harde stem, zij leren het toch maar, ook langs deze weg.

Het wordt tijd voor de avondsalar. Een van de kleinen, die op ons verzoek het mooie openingshoofdstuk van de Qor'an met luide stem voorleest, verstomt. Alle jongens staan op terwijl de onderwijzer naar het platte dak klimt om daar de oproep tot het gebed over het stille dorp te doen weerklinken. De jongens stellen zich in rijen achter hun onderwijzer op en als een onderdeel van het leerplan worden ze erin geoefend de rituele godsdienstige verrichtingen die wij gemakshalve „gebed“ plegen te noemen, tot in de finesses te verrichten. Later in hun moeilijk zwerversleven zullen ze vaak terug moeten denken aan de avonduren van samenzijn met hun makkers in deze ruime, reinwitte, eenvoudige maar mooie dorpsmoskee.

De volgende morgen mogen we niet weg alvorens van de school afscheid genomen te hebben. De jongens staan in twee lange rijen en nu in veel groter aantal dan de vorige avond, opgesteld voor de moskee. Een lied wordt gezongen, uit volle borst maar muzikaal nog erg zwak. Dit is trouwens een nieuwigheid uit Java geïmporteerd. Dan treedt een der ouderen uit de rij en begint in klassiek Arabisch een toespraak. Dit is eigen gewoonte. Maar de tijd van voorbereiding was zo kort dat de spreker na enkele pogingen in zijn hoogdravende zinnen blijft steken. „Neem je papier dan!“ roept de onderwijzer. Dat gebeurt en zo wordt met wat struikelingen de lastige taak ten einde gebracht. Wij hebben geen papier tot onze beschikking en moeten dus proberen de luisterende kinderen in ons zwakke Arabisch te zeggen wat we op het hart hebben. We spreken over het verre Java,

waar velen hunner heen zullen gaan, waar ze hun ouders of familieleden en vrienden zullen weerzien, waar ze meer moeten kennen dan vroeger het geval was om er nuttige mensen te zijn. Zij die hier blijven hebben de prachtige kans om nu er vrede is, Heinen te maken tot een dorp even mooi en welvarend als andere dorpen in Hadhramaut, want dat kân als men eendrachtig is en de bevoelingswerken gezamenlijk herstelt en bewaakt.

Bin Martha' bleek ook te peinzen over het vraagstuk van het grondbezit. Op Java was hij aan registratie en zekerheid gewend. Hier in Hadhramaut heeft ook een grondboekhouding bestaan, maar die is verwaarloosd. Er ontstaat echter opnieuw behoefte aan, nu de watervoorziening wordt verbeterd, nu er geen oorlog meer is die geld en tijd verslindt. Men kan geld in gronden beleggen, de waarde daarvan stijgt. Een deel van het op Java verdiende geld wordt in gronden voor dadeluinen in 't eigen land gestoken. Bij al-Qatn zagen we gronden die door de familie Bin Marta' waren gekocht en die in cultuur gebracht werden. Tienduizenden guldens waren daarmee gemoeid en nu kwamen alle geschillen over eigendomsrechten aan het licht. Het werd ook de moeite waard om de vrome schenkingen, de auqaf, gronden die ten eeuwigden dage voor een vastgesteld vroom doel bestemd moeten blijven, die bestemming te hergeven. Met behulp van oude registers wordt dat alles uitgezocht en is dat eenmaal geregeld, dan komt uit de opbrengst dezer auqaf geld beschikbaar voor religieuze en voor liefdadige of sociale belangen. Hier staat men aan het begin van veel werk, waarbij de in het buitenland gevormde zakenlieden belangrijke hulp kunnen verlenen.

Moderne ZEESTRIJDKRACHTEN



zo heet het werkje, geschreven door J. W. Smits en verschenen bij N.V. Uitgeverij „De Kern“, Amsterdam, en dat „voornamelijk bestemd is om de velen, die belang stellen in de huidige bewapeningswedloop en in de zeevaart in het algemeen, een overzicht te geven van de tegenwoordige oorlogsschepen, hun bouwwijze, grootte en wapening, aansluitend aan enkele woorden over hun geschiedenis.“

Het boekje, dat verlucht is met prachtige aquarellen en pentekeningen, geeft een uitstekend overzicht van de

verschillende typen oorlogsschepen, waaruit een moderne vloot is samengesteld. Vanzelfsprekend wordt er ook onze Marine in uitgebeeld, terwijl tabellarische gegevens, die na de beschrijvende hoofdstukken vermeld zijn, een indruk geven van de krachtsverhoudingen tussen de maritieme machten der Grote Drie.

Wij wensen het boekje, dat bijzonder duidelijk en populair-zakelijk is, de ruime lezerskring toe, die het in Nederland verdient.

NOGMAALS:

WIJ en AMERIKA

MET BELANGSTELLING volg ik de artikelen die in de loop van de tijd in ons orgaan gepubliceerd werden over het probleem van onze houding tegenover de Amerikaanse bemoeienissen. Terecht verantwoordt de redactie deze vaak hekelende artikelen met de opmerking, dat hoezeer dergelijke critiek ook het gevaar met zich meebrengt een aversie tegen Amerika te kweken wat Rusland in de kaart zal spelen, — dit onvermijdelijk is voor het behoud van het restant zelfstandigheid, dat Nederland nog heeft. Graag zou ik er echter het mijne van zeggen, omdat ik de overtuiging heb, dat Amerika in vele opzichten de bedoelingen van Rusland niet doorziet en in deze verblinding ook o.m. Nederland meetrekt!

De conclusie die ik moet trekken uit hetgeen zich in de wereld afspeelde in de jaren na de oorlog is, dat Rusland er op uit is de wereld via het Oosten te overerven. Het hele spel dat met het huidige Rode China gespeeld is, beoogde dit China als frontlijn over het Verre Oosten op te schuiven naar de enorme materiële en menselijke hulpbronnen die daar te vinden zijn.

Er is voor deze conclusie een uiteenzetting nodig. Het Oosten, bevolkt door vele milliarden mensen die nog min of meer onder feodale omstandigheden leven en daarenboven in de breedste lagen nog niet voldoende ontwikkeld zijn om op eigen benen te staan, biedt een onmeet- en vruchtbare voedingsbodem voor het despotische regiem van het sovjetisme. Een verwijzing naar hoe deze volken kropen onder de Japanse knoet moge dit standpunt bewijzen en aantonen, hoe temeer het communisme met zijn genadeloos systeem van liquidatie der opstandigen en redelijken, van verraad en intimidatie, in staat zal zijn om al deze volken straks en masse te misbruiken voor de laatste krachtsinspanning: die tegen het machtige Amerika.

Daarenboven bergen de landen in het Verre Oosten nog onnoemelijke rijkdommen aan grondstoffen. Ook deze heeft Rusland nodig voor bedoelde laatste krachtsinspanning.

Stellen wij daar tegenover het verarmde, uitgemergelde West-Europa met zijn geciviliseerde volken. Om bij de volken te beginnen: door de hoge graad van ontwikkeling zijn deze volken niet ontvankelijk voor een despotisch regiem. De waarde van de vrijheid van Godsdienst, geest en letter hebben deze volken leren waarderen als het hoogste goed. Wordt hen deze vrijheid ontnomen (zie de Duitse bezettingstijd), dan zullen zij vroeg of laat in verzet komen, een verzet dat niet is neer te slaan. En verzet in bezet gebied kan Rusland zeer zeker niet ge-

bruiken. Daarenboven zijn de materiële hulpbronnen in West-Europa niet zo rijk als in het Oosten; zij verzinken daarbij zelfs in het niet.

Al deze overwegingen doen bij mij de stelling postvatten, dat Rusland, voorlopig gebruikmakend van het Rode China, de ogen gericht heeft en houdt op het Oosten.

Hij kan dit echter niet openlijk doen omdat dit logischerwijs reactie zou uitlokken van Amerika en gebruikt daarom een afleidingsmanoeuvre: de zgn. „koude oorlog” in West-Europa. Door stelselmatig onrust te forceren aan de grenzen van het ijzeren gordijn en zijn vertegenwoordigers bij de Verenigde Naties de rol te laten spelen van enfants terribles, blijft de aandacht van de Vrije Wereld scherp-gespannen gericht op West-Europa.

En nu kom ik aan de verantwoording van mijn conclusie, dat Amerika het geraffineerde Russische spel vaak op fatale wijze niet doorziet. Ik verwijs daarvoor naar hetgeen zich in de na-oorlogse jaren in het Oosten ontwikkelde: naar de Phillipijnen (waar driekwart van het Hukhs), naar India (welks politieke houding zich hoe langer hoe duidelijker pro-communistisch aftekent), naar Indo-China (waar het communisme zich stevig genesteld heeft), naar Japan (waar de verdemocratisering-op-Amerikaanse-leest geleid heeft tot een machtsverbreiding van het communisme via de uit Russische en Rood-Chinese teruggekeerde krijgsgevangenen) enz. En laten wij Indonesië niet vergeten, dat door het wegvallen van een capabel en krachtig gezag en het ontbreken van een betrouwbaar machtsapparaat de rode infiltratie enorme kansen biedt. Het gezegde van president Soekarno bij een openbare massa-meeting ter gelegenheid van zijn bezoek aan Manilla (Phillipijnen) in het jaar 1951: „Als het gehele Indonesische volk communist wil worden, dan word ik ook zeker communist”, zegt genoeg. En laten wij er ons op bezinnen, dat het Rode China als consul in Djakarta gestationneerd heeft een rode rebel, die destijds door de Ned.-Indische regering het land was uitgewezen.

Nu weten wij, dat Amerika's helpende hand bij de „vrij”-wording dezer landen door Amerika-zelf gemotiveerd werd en wordt met een verwijzing naar de sterk-ontwikkelde zin bij het volk voor vrijheid en democratie of wat daarvoor doorgaat en tegenzin voor alles wat maar als „kolonialisme” wordt aangeduid. Doch er is meer wat de bijna naïeve kortzichtigheid, waarmee Amerika deze landen binnen het bereik van het communisme bracht, verklaren kan. Wij hoeven ons maar de figuur

van Lattimore, politiek adviseur voor het Verre Oosten, voor de geest te halen, de wijze waarop hij zich beijverde om de „vrijheid” en „zelfstandigheid” van deze volken er door te jagen en hoe succesvol hij daarin geslaagd is, — en daarna nogmaals de kranten er op door te lezen, dat deze zelfde Lattimore thans door zijn regering er sterk van verdacht wordt, agent van Moskou te zijn, om te weten hoe grandoos het débâcle is waarmee Amerika Rusland ontmoet heeft in de politieke wereld-arena.

Rusland's tactiek was geniaal, Amerika's houding even spontaan en argeloos als kortzichtig.

En bezien wij thans de situatie op alle fronten waar de koude of echte oorlog tussen de Vrije Wereld en Rusland uitgevochten wordt en waarin Amerika een leidende rol vervult. Wij zien hierbij, dat Amerika zich telkenmale haast om daar hulp te bieden, waar het gevaar van een oorlog urgent wordt of reeds is: in Korea, in Indo-China, in Japan, in Yugo-Slavië, waar maar ook. Overal herhaalt zich hetzelfde doorzichtige spel: plotse-ling duikt het communisme ergens als een aangrijpbaar oorlogsgevaar op en Amerika reageert met geld, wapens en ander materiaal. Dit schaakspel wordt geleid door Rusland, want het is Rusland dat de eerste zetten doet. Hierdoor regelt Rusland de situatie naar eigen wens en versplintert en dirigeert hij Amerika's macht en kracht waarheen hij wil en dat is: op zo verspreid mogelijke fronten. En onder dit knappe bedrijf door infiltreert het communisme naar de enorme hulpbronnen van het Oosten, en wordt de koude oorlog in West-Europa gaande gehouden.

Dit laatste is voor ons belangrijk. Want resumerende kom ik tot de conclusie, dat hoewel reeds sinds jaren in West-Europa de begrijpelijke angst bestaat voor een Russische invasie, dit gevaar in wezen niet zo groot is als wel gedacht wordt. Het is weliswaar groot genoeg om alle West-Europese landen op de hoede te doen zijn en militair gereed te houden, — doch Rusland kan zich een oorlog op het Europese vasteland niet veroorloven omdat hem dat verder zou afbrengen van zijn hoofddoel: Azië.

Ook zouden Rusland's activiteiten aan het ijzeren gordijn en het handige schaakspel met Amerika verklaard kunnen worden door het oogmerk, de geallieerde krach-

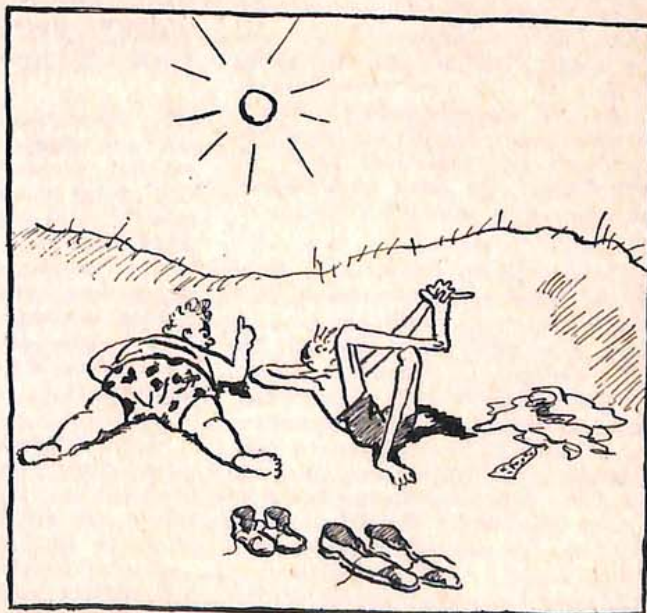
ten en in het bijzonder die van Amerika, dermate door decentralisatie te verzwakken, dat West-Europa geen aanvalsbasis kan vormen voor een invasie in Rusland. Want ook zo'n aanval kan Rusland niet hebben, om dezelfde reden als waarom hij ook niet zelf een oorlog in West-Europa zal ontketen.

Ziehier, wat ik te zeggen had.

En ik wil besluiten met u te zeggen, hoezeer ik het op prijs stel dat uit uw midden de stemmen gekomen zijn die pleiten voor meer zelfstandigheid in de buitenlandse politiek van Nederland, in de eerste plaats tegenover Amerika. Wij kunnen Amerika dankbaar zijn voor alle hulp die aan ons is verleend en wij mogen waarden dat Amerika zich reeds sinds zovele jaren grote krachtsinspanningen getroost teneinde het oorlogsgevaar op ons continent zoveel mogelijk te bezweren. Doch dat mag voor ons geen reden zijn, om ons blindelings te regelen naar Amerika's wensen en eisen. Want Amerika heeft bewezen dat hij politiek nog lang niet zo mondig en uitgekookt is, dat het in overeenstemming kan zijn met de houding die hij aanneemt tegenover de landen van het Atlantisch Pact.

Een zelfbewuster houding van Nederland, gegrondvest op vertrouwen en geloof in eigen capaciteiten, zou ons niet slechts sieren doch betere kansen bieden voor de toekomst.

W. E. Halbertsma



Taaje: „Heppie gelese dat de Europese volken d'r self-respekt terugwinne? Denemarke lefert 'n door de Russe besteld schip af en adfiseert Amerika zich met d'r eige sake te bemoeie toen die 't ferbood; Generaal Sjuin van Frankrijk segt: „De pot op met 't Atlanties Pakt as Amerika zich nog verder bemoeit met Frankrijk's binnenlandse angelegenhede””

Neut: „En flak Holland niet uit! die hep 'n protest ingediend bij Amerika fanwege dat se daar de kaas-import uit Holland wille tegehouwe! De hele pers staat er fol van . . . !”

Van de Sociale Sectie kreeg de redactie deze spoed-advertentie door:

Voor de verkoop van Verwaren en Schilders-gereedschappen worden door een Import- en Groot-handelszaak te Vianen gezocht enkele

Vertegenwoordigers

Geboden wordt: na gebleken geschiktheid een prettige en zelfstandige werkkring.

Brieven onder No. 75 van dit blad.

ZAAK VAN ZELFBEHOUD

Nummer op nummer voor de verkiezingen hebben wij in ons orgaan duidelijke waarschuwingen gepubliceerd aan de Indische Nederlanders om geen gehoor te geven aan de talloze lokkende influisteringen van bepaalde politieke partijen, waarvan de ervaringen de harde les hadden geleerd, dat zij in waarheid geen belang stelden in de rechten en waardigheid van kleine, overcomplete groepen doch slechts tijdelijk een aan doenlijke vriendelijkheid en bezorgdheid ten toon spreiden, teneinde daarmee te trachten het grote stemmen-aantal van die groepen voor de verkiezingen te winnen. Wij hebben daarbij, wijs geworden door het Ambon-drama en gealarmeerd door bepaalde verschijnselen, het bittere vermoeden geuit, dat direct na de verkiezingen, wanneer bedoelde partijen dan geen belang meer hadden bij de Indische Nederlanders, deze groep in een hoek zou worden geponeerd.

Waar men niet bij machte is langs legale en wettelijke weg zich van 't overcomplete aan bevolking af te helpen, voorspelden wij een systeem van allerlei willekeurige en grievende maatregelen, die tenslotte zullen leiden tot zulk een aversie tegen Nederland, dat vele Indische Nederlanders zullen capituleren voor de aandring om zich toch maar tot warga-negara te laten naturaliseren en repatriëring naar Indonesië aan te vragen.

In ons vorig nummer is zo'n overheidsmaatregel gesignaleerd. Wij kunnen n.l. onmogelijk een welwillende geest ontdekken in het feit, dat plompverloren een ambtenaar van Sociale Zaken zonder opgaaf van redenen een groot aantal gezinnen, dat reeds anderhalf jaar was ondergebracht in contractpensions in Limburg en waarvan de verstandhouding tot de plaatselijke bevolkingen uitstekend was, aanzegt binnen enkele dagen te verhuizen naar steden en dorpen in het verre Noorden. Zulks midden in de examentijd waardoor talrijke kinderen totaal gedupeerd zouden zijn.

Wij herkennen in dergelijke daden van ergerlijke willekeur hetzelfde systeem als toegepast wordt op vele groepen van de thans in ons land verblijvende Ambonezen: smijt de groepen tot gek-wordens toe door het land, van het ene kamp naar het andere en maak ze moreel dermate

murw dat ze geen geestelijke weerstand meer hebben. Houden zij hun menselijke waardigheid hoog en verzetten zij zich, dan geven zij hiermee alleen een prachtig motief aan de overheid om zich met „goed fatsoen" van de „overcomplete, dure en daarenboven lastige zwartjes" te ontdoen.

Het spijt ons dergelijke boute bewegingen en beschuldigingen te moeten uiten. Doch als wij ziende blind zouden blijven en horende doof, en zouden wij ons zonder meer neerleggen bij „het systeem", dan zouden wij zeer veel verloochenen wat thans ons brandt in de keel en hoog bou

En waarlijk, men maakt het ons niet makkelijk om terug te komen van onze achterdocht. Nauwelijks anderhalve week na het gebeurde in Limburg publiceerden enkele dagbladen een nieuw voorbeeld van hoe door de overheid met miskenning van alles wat recht en waardig is, de gerepatrieerden een nieuwe grievende verrassing is bereid:

MINISTERIE EN REPUBLIEK WERKEN BROEDERLIJK SAMEN TEGEN GEREPATRIEERDEN

„Met verontwaardiging hebben kringen van gerepatrieerden vernomen, dat het ministerie van Unie-zaken zich op het ogenblik beijvert om, ten behoeve van de Republiek Indonesia schuld-saldi toe te zenden aan in ons land wonende ex-krijgsgevangenen, wegens aan hen in het kamp te Singapore, omstreeks de jaren 1945 en 1946 verleende geldelijke steun. Medegedeeld wordt, dat de R.I. deze bedragen thans wil incasseren.

De ex-krijgsgevangenen, die hiervoor worden aangesproken, onder vinden de aanmaning van het departement als een ijskoude verrassing. Toen zij destijds in het kamp in Singapore op transport naar Nederland moesten wachten, verkeerden zij nog sterk onder de invloed van de doorgestane ellende, en de hun overhandigde steungelden hadden zij dringend nodig om in allereerste behoeften te kunnen voorzien. Dat zij er in hun deplorabele omstandigheden geen moment aan gedacht hebben, dat die steun nog eens zou worden teruggevraagd, laat zich begrijpen. Het Minuor (Ministerie voor Uniezaken en Overzeese Rijksdelen) is echter onversaagd. De zogenaamde

„schuld" dateert van zeven jaar terug, maar zonder enige schroom overvalt dit ministerie de mensen, die nu eindelijk in ons land op hun verhaal trachten te komen, met de uitnodiging om de gelden terug te storten, en dan nog wel aan de R.I., die dus blijkbaar de vordering van derden heeft overgenomen.

Eén geval moge dit optreden van Minuor illustreren. Een thans 44-jarige Nederlander verloor al zijn bezittingen op Java en bracht drie en een half jaar in een kamp door. Hoewel hij bij het uitbreken der vijandelijkheden in militaire dienst was geroepen, kreeg hij als krijgsgevangene natuurlijk geen soldij. Hij



Effen zélf de weg van dit kind, Indische Nederlander en leid' er de schreden van naar een toekomst die je in eigen handen kunt nemen.

derfde niet alleen zijn burgerinkomen, doch ook zijn woning, meubilair, en allerlei schatten, zoals koelkast, radio, filmapparatuur etc. gingen verloren. Na de capitulatie van Japan, in September 1945, kwam deze Nederlander, nog steeds als zovelen in zwakke gezondheidstoestand en in materieel opzicht als een paria in het kamp te Singapore terecht. De geallieerde organisatie R.A.W.P.I. keerde hem en zijn vrouw enkele steunbedragen uit voor aankoop van een gedeeltelijke garderobe e.a.

Eindelijk de verlossing: repatriëring naar Nederland begin 1946, en het zoeken naar een baan met het resultaat, dat hij zichzelf weer bedruipen kan. Het is een bekend verhaal. Tienduizenden hebben het noodlot in de Oost ondergaan, en wie hier inmiddels een bestaan gevonden heeft, mag zich nog gelukkig prijzen. Ook al is hij al zijn bezittingen kwijt en al is zijn toekomst ongunstiger geworden, doordat hij — na jarenlang de levensverzekeringspremies niet te hebben kunnen voldoen — later een sterk verlaagde som uitbetaald zal krijgen.

Groot is natuurlijk de verontwaardiging van deze ex-krijgsgevangene jegens de overheid, die hem thans komt mededelen, dat er nog een rekening is te vereffenen te zijnen nadele. Blijkbaar heeft de Republiek Indonesia de vordering overgenomen, die de Nederlandse staat uit hoofde van de door de R.A.W.P.I. verstrekte steun op de ex-krijgsgevangenen meent te bezitten. Met de meeste nauwkeurigheid rekent de R.I. nu uit, dat er — na aftrek van niet-uitbetaalde soldij — door de bovenbedoelde Nederlander een bedrag van bijna vijfhonderd gulden moet worden afgedragen."

Wanneer wij dit onrecht stellen tegenover de wijze waarop de regering haar verplichtingen omtrent vergoeding der oorlogsschaden van diezelfde groep nihileert, moet ons de ernstige waarschuwing van het hart: Indische Nederlanders, sluit je aan een. Zie naar hetgeen de Ambonezen is overkomen en trek er je les uit. Als Nederlanders heb je nu nog de grondwettelijke middelen om je te weer te stellen. Gebruik ze en gebruik ze snel.

Wacht niet op een gebaar van buiten-af. Er bestaat in Holland al zo heel lang geen belangstelling meer voor onrecht en willekeur.

Je zult zelf voor je rechten moeten opkomen, maar dat kan alleen als je je aaneensluit. Dan sta je sterk. Het is een dwingende zaak van zelfbehoud. Jouw zelfbehoud, vergeet dat niet!

MESACH

MESACH MATAJANE is iemand uit de bergnegorij Matapa, gelegen in de Oewin-streek, een woest en woudrijk berggebied van West-Ceram. Hij behoort tot de Wemale-groep van de Patasiwa hitam-Alfoeren en kan, zoals alle Cerammers, worden gerekend tot de grote eenheid der als Ambonezen bekend staande Zuid-Molukkers.

Mesach is gekerstend, vertrok als kind naar Nieuw-Guinee en heeft, tengevolge van op plm. 15-jarige leeftijd door de Jappen ondergane gruwelijke mishandeling een totaal verminkt gelaat. Zijn andere makkers, die in de strijd voor Nederland sabotagedaden pleegden, werden zonder vorm van proces afgemaakt.

Dr Koch (de „plastische chirurg"), die Mesach gratis behandelt, heeft reeds drie operaties verricht. Dit prachtig menslievend werk zal zeker nog heel wat tijd vorderen.

Mesach maakt een vriendelijke, sympathieke indruk. Hij is zeer schrander en spreekt gebroken Hollands, dat hij zichzelf heeft aangeleerd, maar zijn ogen straalden (het enige wat in dit trieste voorkomen nog kan stralen) toen in het Ambons-Maleis een gesprek met hem werd gevoerd. Hij brengt zijn tijd door met het bijhouden van een dagboek, met het maken van kleurtekeningen (merkwaardig gestyleerde stillevens) en hij mag ook wandelen in de tuin van het ziekenhuis. Verder bekwaamt hij zich in het Nederlands. Er was destijds veel belangstelling voor Mesach, dank zij het mooie werk van de heer Reckman. Het zou goed zijn, wanneer we toonden, dat we Mesach niet vergeten zijn. Het is begrijpelijk in deze roezemoezige tijd, dat de belangstelling voor de kleine man, die voor Nederland geleden heeft, en door de Bushido-helden afgrijselijk verminkt werd, wat verflauwd is. Zullen we Mesach blij maken met het zenden van wat versnaperingen, een puzzle, een legkaart, „e entekenboek? (geen sigaretten; Mesach vertelde, dat hij, toen de Jappen hem gevangen namen, nog te jong was om te roken en op het ogenblik is hem dat niet mogelijk in verband met bepaalde anatomische bezwaren).

Smeer uw gaven over een paar maanden uit (nu en dan een kleinigheid) en noteer het in uw agenda. Zo kan het een mooie zomertijd worden voor Mesach.

Op U, lezer(es), komt het nu aan. Het adres is: Mesach Matajané, Burgerziekenhuis, Linnaeusstraat 89-91, Amsterdam-O.

G. L. TICHELMAN

Graag onderstrepen wij deze oproep van onze vriend Tichelman om Mesach niet te vergeten. Wij herinneren ons dat het Legioen indertijd, toen Reckman in Elsevier's zijn warme, dringende oproep plaatste om gelden te verzamelen teneinde Mesach, die toen in Nieuw-Guinea zat, over te laten komen naar Nederland en het mogelijk te maken dat hij onder chirurgische behandeling in een ziekenhuis kon worden gesteld, — onder de legionnaires een „Actie Sobat" opende. Vóórdat het nummer, waarin deze oproep verscheen, in de brievenbussen was gedeponerd, was het benodigde bedrag echter reeds bij elkaar, een prachtig staaltje van de geest, die heus nog te vinden is in ons volk. Wij hebben op initiatief van één onzer de gelden, die door onze mensen gestort werden, laten zitten in het fonds „Actie Sobat". Hieruit is reeds de eerste gift aan Mesach gedaan. Wij zullen er voorts voor zorgdragen, dat Mesach geregeld bedacht zal worden; wij laten daarbij uiteraard de wensen aan hem over en zullen jullie op de hoogte houden. Zijn eerste wens was postpapier, enveloppen en banjak postzegels, want hij ontvangt vrij veel post en is niet in staat zijn vrienden terug te schrijven omdat hij geen geld had.

Wat wij graag willen toevoegen aan de oproep van Tichelman is: stuur hem 's wat ansichten uit jullie woonsteden en -dorpen, liefst gekleurde. En doe er wat hartelijke, opbeurende woorden bij.

En jullie, mensen in Amsterdam, als je 's wat vrije tijd hebt, zoek hem dan eens op. Maar bereid je er wel op voor dat het geen prettig gezicht is; laat hem daar niets van merken en praat er ook niet over.

Laten we Mesach tonen dat hij hier erg veel vrienden heeft en dat hij erg welkom is in ons land. Hij weet dat wel, maar we moeten hem geregeld die opbeurende zekerheid geven. Aan hem kunnen wij ook iets goed maken van wat zijn volk door onze trouweloosheid is aangedaan.

Gevecht met 'n casuaris

In ons vorig nummer vermeldde wij reeds de verschijning van het opmerkelijke boek „PAPOEA'S WAREN MIJN MAKERS" van Eric Lundquist, Zweed, opper-houtvester in dienst van het vóór-oorlogse Ned.-Indische gouvernement en Nieuw-Guinea-pionier. De grootste verdienste van Lundquist's boeiend reisverhaal is de wijze, waarop hij ons bekend maakt met de Papoea, de ongewassen bosmens uit het stenen tijdperk, deze weergaloze kameraad in de wildernis, dit blijde, zorgeloze kind aan het kampvuur. Wij wensen dit boek in de handen van alle Nederlanders, die nog altijd onkundig zijn van de hoge zedelijke roeping, die in Tanah Papoea ons wacht.

Graag nemen wij in dit nummer nog een fragment over uit Lundquist's vertelling om de smaak naar het avontuurlijke bospad weer op te wekken bij onze jongeren. Mogen zij echter de diepere zin van deze publicatie niet uit het oog verliezen: de Papoea te leren kennen en het hart wagenwijd te openen voor een diepe, hartelijke genegenheid voor deze mens.

Het is het verhaal van een gevecht tussen Papoease jagers en een casuaris, de enorme, langhalzige struisvogel van Nieuw-Guinea. Vóór dit verhaal nemen wij eerst een fragment over uit een voorgaand verhaal teneinde onze lezers op Lundquist's manier iets te laten weten over deze wondere vogel:

„TOEN BARAH (een uit Borneo meegekomen medewerker van Lundquist. Red. O.W.) thuiskwam in het kamp op de avond van de eerste dag, was hij in diep gepeins verzonken. Nadat hij verslag had gedaan van zijn waarnemingen betreffende het hout en het resultaat van zijn taxatiewerk, zei hij, terwijl hij bij het vuur gehurkt zijn thee begon te slurpen: „Toean, nu gelooft toean natuurlijk dat ik lieg, maar ik heb Satani gezien toen ik zojuist terug kwam langs de baan die ik had gekapt."

„Hoe ziet hij er uit hier op Nieuw-Guinea? Met twee horens?"

„Ik mag misschien niet zeggen dat het Satani was, la illaha illa'lah. Maar wat was het dan? Plotseling hoorde ik iets met daverende stappen door het struikgewas naast me lopen. Ik dacht dat het een paard of een buffel was. Maar toen zag ik iets dat groot en rond was en behangen met zwarte paardeharen, maar het liep op twee benen, zoals een mens. Het kwam uit de struiken en bleef recht tegenover me staan, misschien op een afstand van dertig meter. Ik dacht

dat het een bosgeest was. De haren van mijn hele lichaam rezen te berge. Toen kwam het zwarte plotseling op me af, precies langs de baan. De grond dreunde. Geesten maken toch niet zoveel lawaai. En ik zag boze ogen zitten in iets dat op een hoofd leek. Het was groot en rood en blauw. Ik trok mijn mandau en riep Allah aan. Dat kan toch niet Satani zijn die mij komt halen, dacht ik. Maar toen het op vijf meter afstand was, schoot het plotseling naar opzij en draafde als een wervelwind weg door het bos. Misschien had

Allah's naam het op de vlucht gejaagd. Toen mijn Papoea's er aan kwamen, was het al weg. En ik heb hun niets verteld om hun geen angst aan te jagen."

„Maar Barah! . . . voor zoiets moet jij toch niet bang worden! Dat was gewoon een boskip! In dit oerwoud worden de boskippen zo groot en je zult nog wel meer van hen te zien krijgen. Maar val ze niet aan met je parang, want ze trappen een mens kapot als een stuifzwam."

Barah bleef zwijgend zitten en dronk zijn thee in diep gepeins. Hij stak niet eens een sigaret op. Misschien schaamde hij zich dat hij een „boskip" voor Satani had gehouden. Maar dat Barah bang was! Barah, die zich anders door niets van de wijs liet brengen, door dieren noch geesten. Hij is met mij op Borneo geweest, hij heeft gevochten met panthers en buffels en heeft olifanten in de ogen gezien zonder te beven.

„Waar denk je toch aan, Barah? Trek je natte spullen uit en zorg dat je rijst krijgt. Jij bent toch niet bang geworden voor dat boskippetje?"

„Toean, voor die boskip ben ik niet bang meer. Ze liep weg toen ze me zag. Maar . . . toean, zeg eens, . . . als nu een boskip er zo uitziet in deze wildernis, hoe zien de panthers er dan uit? En de buffels . . . en de olifanten?"

„Tja, maak dat maar voor jezelf uit, Barah. Ze zijn natuurlijk evenredig aan de boskip."

Barah had zoveel te overdenken, dat hij die hele avond alleen en stil bleef zitten. Ik vond het jammer hem dadelijk te beroven van de bijzondere illusie dat hij in een werkelijk be-

toverd land was, waar hij opeens een dwerg tussen de dieren was geworden. Daarom heb ik hem ook pas de volgende morgen, voordat hij op weg naar zijn werk ging, op de hoogte gebracht van het feit, dat die boskip het grootste en gevaarlijkste dier hier in de jungle is en dat ze in het Maleis zowel als in het Nederlands casuaris heet."



„WE HEBBEN ons bivak opgeslagen op een plek waar de rivier ons niet kan komen hinderen. We hebben de uitlopers van het gebergte bereikt en steile kalkklippen houden de rivier onbarmhartig op haar plaats, ondanks alle schuimende woede. De regen is opgehouden en de lucht is helder. Toen ik een spitse bergtop beklom kon ik zowel de zee als de wazig-blauwe bergreuzen zien.

We zijn op de grens van het gebied van de bergmensen, de kapauko's. Ik hoop dat wij enkelen van hen zullen tegenkomen, maar mijn Papoea's willen hen liever niet zien. Dat zou maar ruzie geven. Ze zijn elkaars oude ervijanden. De kapauko's erkennen nog geen kompanie en zij eten ratten, zegt Pati. Zijn vader heeft hier indertijd nog op mensen gejaagd en nu zullen ze misschien wraak op de zoon willen nemen.

Dat ze ratten eten is zeker het enige wat de kust-Papoea's hen kunnen verwijten. Ja, en ook dat ze de wormen eten, die ze vinden in oude bomen. Overigens moeten ze erkennen dat kapauko's nooit mensen hebben gegeten, dat ze grote aanplantingen hebben en dat ze zowel wortelvruchten als tabak telen. Hun tabak ruiken ze bij de kust-Papoea's, die zelf niets verbouwen, tegen messen en bijlen, die de kust-Papoea's op hun beurt gekregen hebben voor copal.

Juist als we klaar zijn met ons bivak en de kroonduiven afscheid nemen van de dag met hun klankrijk kirren, horen we een schallende roep van beneden bij de rivier, die reeds in diepe schaduwen in haar nauwelijkt ligt. De Papoea's, die juist op hun hurken om het vuur zijn komen zitten, springen op en antwoorden

met hun rauw-klinkende wilderniskreet.

„Het zijn vrienden. Mannen uit het dorp aan de Oemar”, zegt Pati.

Hij schreeuwt weer en krijgt een schallend antwoord, dat hem vertelt dat twee mannen met hun vrouwen op weg zijn naar de bergen om te jagen.

„Gaan ze op kapauko's jagen?” vraag ik verbaasd.

„Nee, ze gaan op struisvogeljacht”, lacht Paulus.

Weldra komen de vier naar boven geklauterd en hurken neer bij ons vuur. Ons, de vreemdelingen, begroeten ze niet. Ze doen alsof we lucht zijn. Van hun stamgenoten krijgen ze rijst en daarna betel.

„Is het waar dat jullie op casuarissen gaan jagen?”, vraag ik met Taha als tolk. „Beneden in de vlakte zijn er toch meer casuarissen dan hier? En nu ze daar in watersnood verkeren kan het toch niet moeilijk zijn hen te vangen?”

is casuarissen te vangen bij watersnood. Als men tenminste niet zelf gevangen wordt door een krokodil. Waarom ze in de bergen willen jagen, mag ik morgen zien als ik met hen mee wil gaan, laten ze mij zeggen.

Ik vind het een beetje wonderlijk dat ze een vreemde rode man mee op jacht willen nemen, maar als Taha mij verzekert dat ik het rustig kan doen, heb ik geen bezwaren.

De volgende ochtend vertrekken we. Langs een smalle bergkam loopt het pad. Tenminste wat de Papoea's een pad noemen. Ik kan er geen spoor van ontdekken, maar het is waar dat we lange einden kunnen lopen zonder onze kapmessen te gebruiken. De bergkam die we volgen stijgt steil naar het hoger gelegen gebergte. De hellingen worden steeds steiler en de kam steeds scherper. We doen geen pogingen geruisloos te lopen. De Papoea's blaffen zelfs zo nu en dan als honden. We moeten het wild voor ons uit hogerop drijven, zeggen ze.

Nu wordt de kam zo smal dat er geen plaats is voor meer dan een smal paadje, dat druk beëmd is door wilde zwijnen en casuarissen. De hellingen aan weerszijden zijn bijzonder steil en schijnen recht naar beneden te duiken in ravijnen, zeker vierhonderd meter onder ons.

We lopen nu zwijgend voort, de vrouwen ver achteraan.

We schrikken een wild zwijn op, maar niet van zo dichtbij dat ik het zie en onder schot krijg. De Papoea's slaan geen acht op het dier.

Maar nu hoor ik het luide, schorre

grommen van een grote, opgejaagde casuaris. De Papoea's antwoorden met wilde jachtkreten en storten zich halsoverkop in het struikgewas om hem te achtervolgen. Ik sta met mijn geweer in de hand en geloof dat ze niet goed wijs zijn. Op deze manier kunnen ze toch geen casuaris vangen? Het dier rent tien maal zo snel als een Papoea en trapt even hard als een paard. Als we geprobeerd hadden het dier te besluipen zou ik het onder schot hebben kunnen krijgen. Maar nu . . .

Ik hoor de Papoea's op hun achtervolging: hevig schreeuwend, met de dreunende draf van de vluchtende casuaris voor hen uit. Het dier schijnt de kam te volgen gedurende een paar honderd meter en zich dan op de steile helling te wagen. Ik loop naar voren om te trachten het onder schot te krijgen, maar zie dan een schouwspel dat ik nooit zal vergeten.

Op twintig meter afstand zie ik de reusachtige vogel met zijn blauw-rode kam en zijn zwarte, pluimige veren met geweldige passen de helling afdalen. Als zwarte demonen storten de Papoea's zich met doodsvrachting naar beneden. Het is er zo steil, dat het struikgewas hier niet dicht opeen staat, er zijn telkens grote tussenruimten. De casuaris, die geen achterten heeft, krijgt geen houvast. Hij glijdt uit en valt. Hij rolt om en komt weer op zijn poten terecht. En de Papoea's vallen en rollen en springen en buitelen . . . en halen hem in!

Ik houd de adem in. Hoe durven ze zo'n dier aanvallen? Een trap is genoeg om de borstkas van een man te verbrijzelen of zijn ingewanden naar buiten te doen komen. En die vogel zal zeker trappen wat hij kan, want hij is opgejaagd en aangevallen en sluw, en hij zal zeker trachten te doden.

Nu tuimelen ze al om elkaar heen op de glibberige helling. Ik zie dat de ene Papoea zich als een aap met één hand aan een liaan vasthoudt en met zijn parang in de andere hand wild naar de hals van de vogel slaat. Maar hij mist. Hij verliest zijn houvast en rolt onder de vogel verder naar beneden. Zijn kameraad is boven hen en hakt, schijnbaar zonder mikken, als een razende op de rollende massa in. De geweldige vogel wordt gewond. Hij tracht niet langer te vluchten. Hij maakt hoge, dansende sprongen; als op een in versneld tempo draaiende film zie ik hoe het zware lichaam in de lucht wordt geslingerd en hoe de grove poten uitschieten met moordende, loodrechte trappen. Zijn hees hijgen klinkt zwaar door de wachtende wildernis.

De Papoea's vluchten een eind de helling op, maar zodra de vogel weer naar beneden gaat, vallen ze weer over hem heen. En nu gelukt het één van hen de nekspier met zijn parang door te hakken — dit betekent het einde van de strijd.

De hals van de gevallen vogel af te snijden is nu je reinste slachtpartij.

De wonderlijke zwarte veren worden het eerst vergaard. Ze zullen bij toekomstige feesten de borst van de krijgers sieren. Daarna wordt de vogel in stukken gehakt en op de ruggen van de vrouwen, hun lastdieren, geladen.

De jagers zijn gewond en bebloed. De een heeft een vreselijke wond aan zijn schouder waar hij getroffen is door een scherpe klauw van de vogel. Maar ze bekommeren zich niet om pijn of wonden. Ze zingen en jubelen 's avonds om het kampvuur en dansen de dans van de overwinnaars, met hun buiken vol vlees, want nog was het niet hun beurt te sterven.



Gedachten in Korea

Kojedo, 26 Juni 1952

Beste kerels in Holland,

Hier zijn dan weer wat nieuwtjes uit Korea, of eigenlijk is het niet Korea maar het eiland Kojedo, want we zijn hier gestuurd om de krijgsgevangenenkampen te zuiveren. Ja, dat klinkt erg gek, maar het is zo: de lui die hier zitten achter het prikkeldraad worden voor de tweede maal gevangen genomen, de eerste keer op leven en dood in de afgelopen twee jaar en nu weer. Het zijn kampen waar zo'n vijfduizend man ingingen en die worden nu verdeeld in groepen van vijfhonderd man, dan zijn ze beter in de gaten te houden. Want het zijn me wel lui, hoor, die Noord-Koreanen en Chinezen! Die hadden notabene hele werkplaatsen in hun kampen waarin ze van alles maakten, speren en zelfs molotofcocktails, dat is een soort brandende handgranaten. In geen twee jaar waren er bewakers binnen geweest. Nu kun je over zo iets jezelf natuurlijk erg veel afvragen, maar een soldaat mag niet denken en ik zal me er dus ook niet verder in verdiepen.

Trouwens, de jongens vinden dit zuiveringswerk ook wel het beste als afleiding, want anders zijn ze de sigaar met modeldienst, hoopjes wacht en zo. De jongens willen liever vandaag dan morgen terug naar de frontlijn, dan hoeven ze tenminste hun sigaretten niet zelf te betalen en hun schoenen niet meer zo verschrikkelijk te borstelen. Het eten is hier best, alleen maar wel wat weinig, maar dat is geen gekanker, maar omdat ik zelf van een stevige hap hou waar je niet overheen kan kijken. Hier hebben die kleine porties dezelfde voedingswaarde als die moorddadige schepjes die we in Ho'land gewend waren en dat is een typische en ik geloof wel goede opvatting van de Amerikanen.

Het is hier een rotzooi zoals je in de ergste kampongs in de Oost nog niet had en stinken dat 't doet . . . Als je dat allemaal zo bekijkt en je ziet nog veel meer dingen, dan ga je je toch wel bepaalde dingen afvragen. Ik zal proberen jullie dat uit te leggen, want dit is toch wel een gedachte die bij de Indië-veteranen van ons bataljon bestaat.

Kijk:

Wij hebben straks een afscheidsavond van de jongens die terug gaan naar Holland en anderen gaan naar

Nieuw-Guinea. Vanmiddag hebben we dodenappel gehouden voor de jongens die nooit meer terug zullen gaan. Op zo'n ogenblik moet je eigenlijk aan die jongens denken en dat doe je dan ook wel, maar als je weer bent afgemarcheerd en je gaat eens ergens zitten omdat je nog even alleen wil zijn, dan komen de gedachten. Moet je dat land hier eens zien, erg onvruchtbaar en een rotzooi, verschrikkelijk gewoon. En een paar Indische jongens, die bij ons zitten en die onder de Japs hebben gevangen gezeten, hebben van de bevolking verteld dat zij de vuilste soldaten leverden voor de Japanse bezettingstroepen. Ze hadden nog liever met de gemeenste Japanse stootroeper te maken, dan met een Zuid-Koreaan. En nu vechten wij om die Zuid-Koreanen te bevrijden en hun rotland. Ja, ik weet wel, wij moeten van alle naties hier soldaten hebben om het communisme tegen te houden en dat willen wij ook best, als alles dan ook maar eerlijk gaat. Maar kijk nou eens naar Ambon. Is Ambon dan niet een land dat recht heeft op eigen onafhankelijkheid en eigen rechten? En waarom laten de Verenigde Naties Ambon dan in de steek? Ik moet denken

aan die stuk of acht Ambonezen, die hier in ons bataljon dienen, zulke jongens, nog altijd even trouw aan Nederland, want denk maar niet dat ze hier voor de zaak der Verenigde Naties vechten, ze vechten alleen voor de Koningin en voor Nederland. En intussen wordt hun eigen volk gemold.

Kijk, dat zijn zo gedachten als je in de ruststelling ligt. En die gedachten zijn even erg als schoenen poetsen en je kopelpassanten opwrijven en modeldienst. Daarom gaan we maar het liefst zo gauw mogelijk terug naar het front, dan hoef je tenminste niet te piekeren. Maar ik wou toch wel, dat het op de wereld een beetje eerlijker toeling. Wat hebben we aan alle gepraat, als ze toch maar doen wat in het belang is van de grote naties zelf?

Ik stop maar, want het afscheidsfeest gaat straks beginnen en dan hebben ze niets aan een zuur smool van mij. Nu weten jullie dus weer iets van ons. Groet alle makkers van het Legioen, stuur ons meer „Oud-Wapenbroeders" en zetten jullie maar door. Misschien komt alles nog wel eens goed.

Jullie vriend,
M. H. N. D. V. N.



Foto: Bill Carmiggelt

TWEE MAAL GEVANGEN NEMEN . . . en dit is een foto van zo'n eerste maal, zonder gepoetste schoenen en modelwachten.

DE LANGE WEG

Wij gedenken hier het K.N.I.L. Alle wapens, alle onderdelen, alle vaandels, alle mannen, van alle jaren en alle decennia en alle eeuwen.

Wij willen daartoe front maken, met alle eerbied en alle verschuldigde dankbaarheid van een hele natie, naar één figuur, die alle wapens, alle onderdelen, alle vaandels, alle mannen, alle jaren bond: de soldatenvrouw.

Wij doen dit in een artikel van onze sobat Jan Boon, destijds Hoofd-redacteur van de goeie ouwe Wapenbroeders-betoel, dat hij schreef voor mevrouw Luiken, sergeantsvrouw. Er is een pentekening bij, overgenomen van een crayon-schets, die een ander onzer, Henk Vos, maakte van mevrouw de Pruysenaere de la Woestijne, vrouw van de toenmalige sgt.dct.cdt. Pembatan. Verhaal en tekening zijn alweer vier jaar oud. Waar zouden ze nu zijn, mevrouw Luyken en mevrouw de la Woestijne? en waar hun echtgenoten en hun kinderen? In hun twee gedenken wij met een boordevol hart alle soldatenvrouwen van het K.N.I.L.

„Morgen gaan we naar pappie toe!” Morgen, dat is 7 Januari 1947. Vergeet die datum niet. Morgen begint het leven weer. Voorbij zijn de jaren van geestloze arbeid in de Japse tandenborstelfabriek, voorbij de jaren van dag in dag uit tjatoeten (handelen op de zwarte markt) voor een paar centen extra, voorbij de jaren van het onverbiddelijke en bittere stuk na stuk verkopen van alles wat dierbaar was, immers: samen verworven. Samen: zij en haar man, de soldaat. Maar morgen begint de reis naar de hereniging. De reis naar Balikpapan waar het restant teruggekomen is van de krijgsgevangenen-transporten naar Floris, Burma en Japan. Morgen klimmen ze in het vliegtuig: magere zwarte vrouwen, magere bruine vrouwen, magere blonde vrouwen. Met kindertjes, veel kindertjes, die allemaal bruin zijn, zij het in honderd overgangstinten.

Veel vrouwen en nog meer kinderen met heel weinig bagage: een koffer met klerenrestanten, een deken en een dun matrasje. De rest is weg: ongebruikt, verkocht, gerampokt. Geen zorg. We beginnen een nieuw leven. Met een schone lei. Samen met hem.

Een dag in Batavia in het Paleis van Justitie met een harde grond om op te slapen maar met een vorstelijk Rode Kruis-pakket. Dan drie dagen in de ruimen van de „Patras”, waar het nauw en warm en druk is en waar het ruikt naar alles wat verband houdt met zeeziekte. Maar de bedoeling is goed en het schip is goed, want het brengt hen thuis. Dan het krankzinnig verrukkelijk weerzien op Balikpapan, waar bomen van kerels zo maar tranen met tuiten huilen en vrouwen zich direct en graag weer afsloven om die ene onovertroffen eigen-kop-koffie-van-moeder-de-vrouw te maken. Dit is alles zo verrukkelijk, de loodsen, de barakken, de verbrokkelde woonhuizen



of het afgelegen „eigen” Negerhutje van Oom Tom, dit volkomen comfort- en dus zorgeloze bestaan. Het is een idylle. Want ze zijn weer samen.

NA DRIE DAGEN

gaan ze weer scheep om de idylle elders voort te zetten. Elders: dat is voorlopig Makassar, waar ze met hele gezinnen worden ingekwartierd bij families in de stad. Voor hoe lang? Hoe goed? Hoe slecht?

Waar naar toe? Er is maar Eén Die alles weet. Wij weten niets, maar maken er ons ook geen zorgen om. Het leven van heden heeft de zorgen van heden. Waarom de zorgen er bij gehaald van de morgen die nog komen moet? Want heden zijn er ook de vreugden van heden. En morgen...

Morgen klimmen ze 's morgens voor dag en dauw op de trucks. Twintig personen per wagen plus hebben en houden. En vóór het convooi ligt de lange, hobbelige, stoffige, hete weg: honderddertig kilometers

naar Paré-Paré, zeventig kilometer naar Singkang en negenenzestig kilometers naar Watamponé. De rit is een beproeving voor je organen en je botten, al zit je op een torentje van koffer, deken, kussen en klamboe, maar overal waar Jannen zijn is de ontvangst feestelijk, hartelijk, royaal: een sigaret, een koele dronk, een hartige hap en een hele bos grollen en grappen. Overal waar Jannen zijn is het tehuis, is het vaderland.

's Avonds Watamponé: thuis. Vier of vijf gezinnen in een huis. Niet van die mieserige, peuterige glas-in-lood hokken van de moderne stad, waar de nieuwe Europeaan vegeteert en logeert, maar die ouwerwetse, vorstelijk opgezette oude Indische huizen, waarin men leefde als een radja onder de radja's. Huizen met vorstelijke hallen in plaats van benauwde boudoirtjes, met brede open galerijen, met grote koele, rood-stenen plavuizen, met kolossale tuinen met klapper-, djerok-, djamboe- en ramboetanbomen.

Voor ieder gezin één kamer, pover gemeubileerd uit de bijéengeschrapte restanten Jappenmeubilair. Per gezin één tafel, drie stoelen, een kast of een dressoir. Wat een weelde na dat eeuwige gehannes op je knieën voor rommelige koffers en valiezen. En overal op de dumps kon je nog pak-kisten, drums en lege blikken vinden waar je met wat toewijding en vernuft van alles van kon maken. Jan heeft knijp gezeten bij de Jap en hij heeft daar niet gekniesoord maar wat geleerd. En hij heeft een fantastisch aanpassingsvermogen, wat volgens de psychologen een prominent kenmerk is van intelligentie. Het bezit groeit: bont, praktisch en zonder blijvende waarde en lastige bekoring: ga je weg, dan smijt je de rommel weer weg.

De avonden zijn gezellig. Er is veel te vertellen. Er zijn massa's liederen. De kinderen weten niet waar Geldermalsen ligt, waar Zierikzee om bekend is, wanneer Breda werd veroverd, hoeveel de samengestelde interest is van een kapitaal met een komma na drie jaar, 7 maanden en 13 dagen bij 2,69 procent, wat „Mijn zusters zwager zou de appel niet opgegeten hebben, als...” in het Frans is. Want ze gaan niet naar school en zijn dus dom. Maar ze zijn fris, vrolijk, sterk, gezond en nuttig. Ze lopen spiernaakt rond zonder bronchitis te krijgen, ze putten water, doen ingewikkelde boodschappen en

brengen meer geld thuis dan Ma verwachtte, omdat ze pienter kunnen tawarren, ze spreken Hollands en Maleis en zijn niemand tot last.

Wát een leven! je kan het straten ver horen en het doet weldadig aan. Zo zou je wel je leven lang . . .

MAAR JE MOET WEER VERHUIZEN

Verhuizen naar Rantépao. Wat zijn die drie maanden omgevlogen. Trucks rijden voor. Alle barang er op. Een paradijs verloren. Een nieuw paradijs tegemoet. Met méér bagage. We zijn rijker geworden. Kijk eens wat een kisten en kistjes en kratten en pakken en stoelen en bedden, een geit, kippen, een kooi met een djalak en een rolkooi met een badjing, een kamperpo, elf flessen, een rantang (etensdrager) en een pajoeng (parasol). De grootste dingen en de gemakkelijkst opnieuw te maken dingen blijven achter. Adieu. „Maar jij gaat mee“, zegt de vrouw van Jan tegen de spiegeldeur van de hangkast. Ze bekijkt zichzelf graag want ze is mooi. Vraag het Jan maar. En de vrouw van Piet neemt een gevonden gasfornuis mee. Wie zegt dat nergens in Indië gas is? Wie weet wat van de toekomst af? En de vrouw van Kees pikt de bril van het watercloset mee. Dit belangrijk attribuut van de Westerse beschaving is zelfs in de oetan onmisbaar. Althans voor haar. Om die bril denkt ze zich een kamertje met witte tegeltjes. En daaromheen weer een villa. Dat geeft

tien minuten zoete fantasie. En daarna wandelt ze met de bril onder haar arm terug naar de barak. Laat ze maar lachen, mevrouw de korporaal, u hebt een bril waar doorzicht in is en geen donkere bril zoals zoveel anderen.

Het convooi springt moedig in de stofwolkenbank tussen de twee paradijzen. En blijft er in. De volle negenenzestig kilometer naar Sintang. De zeventig kilometers naar Rapang. De dertig kilometers naar Enrekang. De veertig kilometers naar Kolossi. De zeventien kilometers naar Rantépao: een nieuw paradijs, immers: een variatie van Watamponé. Waarom spotlacht U? Evenals in het paradijs zijn hier geen doorgeslagen zekeringen want er is geen electriciteit, geen enkele lekke gaskraan want er is geen gas, geen gesprongen leidingbuis, want er is geen waterleiding, er zijn geen hoge uitgaansrekeningen want er zijn geen bioscopen, restaurants en winkels.

Er is vijftigmaal zoveel te sjouwen maar zeg eens eerlijk: wie sjouwt er nu niet op deze wereld? Deze samenleving is te klein om coterietjes, klikjes, clubs of society's te vormen: er zijn geen burgers. Dus zijn er geen verschillen. Ze vormen samen één grote familie. En de spekkoeke en de risolles, de sajoer lodèh en de geïmproviseerde boerenkool, de ziekenwacht en het verjaarsfuijje worden eerlijk gedeeld met de burens.

Af en toe is er grote ramé. Dan fuiven de resident en de radja's uit

de omtrek mee. De mannen zijn om de beurt thuis. In drie groepen wisselen ze elkaar af op de buitenposten, op de patrouilles en bij de thuisdienst.

Er wordt af en toe gevochten. Kort, fel, opflakkerend. Ze staan één tegenover velen. Maar ze zijn eerlijk, moedig en onverzettelijk. Daarom komen veel kwaadwillige benden na korte tijd toch capituleren. Het wordt helemaal rustig hier.

DAAROM ZEKER

wordt er na vier maanden wederom afmars geblazen. En weer gaat alles op de trucks. En weer is er de duik in de grote stofwolk, bijna driehonderd kilometers, naar Makassar. De rit is lang, pijnlijk en uitputtend, de zon schijnt ineens op je merg alsof er geen vlees en vlees bestond, de lucht zit vol stof. Men kent dat nu. Maar er is lempier (in pisangbladen gekookte kleefrijst met vleesvulling), nasi goreng, thee en koffie aan boord. Sommigen zijn autoziek. En als ze binnen de wagen kotsen in plaats van er buiten, is niemand boos: „Kassian die Stientje. Gooi maar alles d'r uit, Stien. Ister nog veel lempier!“ Stien lacht, ze bergt haar neusje in de khakizakdoek met eau-de-cologne en door haar tranen heen kijkt ze naar het wilde land met zijn afscherming van wazig blauwe bergen en ach . . . het is allemaal zo dankbaar, zo goed, zo „aloes“ (fijn) en zo onvergetelijk: hier hebben Jan en zij het leven opnieuw leren kennen.

In de avond rijden ze Makassar binnen. Asfaltstraten, restaurants, sedans, bioscopen, winkels. En de woonhuizen zijn allemaal propvol: met veel overheid, veel handel, veel officieren en veel burgerambtenaren. Er is gelukkig nog een tentenkamp op het strand. Het ziet er grappig uit zo uit de verte. Straks zie je alles beter: het stof en de modder, de scheuren en de gaten, de tenten zijn kleine ovens overdag, die lang nabroeien in de nacht. Waar is Gods eigen ruimte van Rantépao? Je breekt overal je benen over en stoot overal je hoofd tegen. De latrines zijn verschrikkelijk, je ruikt ze door de eau-de-Cologne en door je kussens heen in de tent. De vrouw van Kees heeft haar kostbare djatihouten bril maar weggeborgen, er komen anders toch maar wurrempjes aan en bacillen.

Dit duurt twee maanden maar. Dan gaan ze naar Batavia. Voor hoe lang? Toet en Stien en Annie en Mien weten het niet. Het doet er ook niet toe. De soldaat trekt. Zo is zijn leven. Dus trekt zijn vrouw mee. Zo is dus haar leven. Andere, niet-soldatenvrouwen, blijven thuis en laten haar man gaan. In theorie kan je ook



Toen „de goenoengs nog tjots waren“ en de archipel een verzameling was van woeste, lege eilanden, zette de blanke en de bruine Jan reeds zijn bekas tot in de verste en eenzaamste en beroerdste uithoeken en in deze bekas stonden ook de voettreden van zijn vrouw.

wel in Tjimahi blijven en je man maar laten sjouwen door Indië heen. En intussen zijn salaris opstrijken en je de onbestorven weduwe voelen. Maar wie maakt Jan z'n koffie dan? En wie verstelt zijn sokken? En wie haalt hem uit de „pijp” (cantine) als-ie zich te eenzaam voelt? Bovendien zijn die jongens zo onbeholpen. Van die sullige bakbeesten die altijd kankeren op de dienst en toch net zo trouw zijn aan die dienst als aan haar. Als je niet goed op ze past gaan ze naar de bliksem. En de dienst gaat naar de bliksem. Die jongens hebben niets anders op de wereld. Als ze moeder de vrouw kwijt zijn, zijn ze de sigaar. Dáárom zijn er zoveel in krijgsgevangenschap het hoekje om gegaan. Dáárom blijven we bij ze. Door dik en dun. En we zullen het blijven doen, ook al doen ze overal elders op de wereld het niet meer.

Ja, het is waar, er komt ook nog een hele kluit atavisme bij kijken. Stien's moeder was ook al met een soldaat getrouwd. En heeft hem ook overal gevolgd. Per prauw en per tandoe en te paard. Ook met veel kinderen en veel barang. Nee, niet in de eerste klas hutten of eerste klas compartimenten, niet in hotels en luxe sedans, maar op het dek, per derde klas, in passanggrahans en in sado's. Maak je maar geen zorg, komen doe je er altijd. Je ziet veel van de wereld en je bouwt overal prettige huisjes waar Jan z'n boedjangkameraden (vrijgezellen) kan ontvangen en je een nieuwe taal moet leren van 'n nieuw land. 's Nachts onder je klamboe, als Jan op patrouille is, luister je naar de tonggèrets (cicaden) en de wauwau's (slingerapen) of een heel ver schot, dat klatert over de tjotten. Dan sla je soms je armen en benen heel stevig om de goeling heen en fluistert: „A doe, oppassen ja Jan, niet verzuipen, niet verdwalen, terug komen bij Stien.” Maar dat doe je alleen als je trek hebt om te njengen (huilen). Welke vrouw heeft dat niet op z'n tijd?

Ze volgt haar man.

Van Telok Way Halim naar Nangga Pinoh, van Nangga Pinoh naar Bireüen, van Bireüen naar . . . neen, zoek die plaatsen niet in je atlas. In de atlas vind je geen plaatsen die ingesponnen kunnen worden (en zijn) in één rol prikkeldraad. Voor al die plaatsen zijn alle atlasen in de wereld nog te klein. En alle boeken van de wereld zijn te klein om de moed, de trouw en het beleid te beschrijven van jou, kleine soldatenvrouw. Vrouw die haar man volgde tot ver voorbij het laatste huis van de wereld.



En hier sluiten wij ons gedenken van het goeje ouwe K.N.I.L. Met een gevoel van weemoed en hartzeer dat zoveel kostbaars aan trouw en traditie verloren is gegaan voor Nederland en Indonesië.

Het K.N.I.L. zal waarschijnlijk voortleven in de geschiedenis, maar wij zijn slordig met onze Vaderlandse Geschiedenis zoals met zoveel goeje, trouwe en eervolle dingen en heel, heel later zal de geschiedenis van het K.N.I.L. misschien helemaal worden weggewist.

In één generatie misschien nog zal de herinnering in het hart voortleven als een melodie die de bitterheid draagt van het houtvuur en de suizeling van de avondwind door de tjemaratoppen op de blangs, en de klatering van een bergstroom die tussen de stenen springt, en de hoge, trillende schreeuw van de Alfoerse spoorzoeker die de bekas heeft ontdekt:

*Hai marsosé, hai marsosé, hai marsosé!
Memboeroe moesoeh, memboeroe moesoeh tidak tjapai-é.
Naik-toeroen goenoeng,
masoek-kloear rimba,
mentjari bekas dari anak-marsosé!*

*Pada tahoen 1873
ada perang di Atjeh,
di Kotaradja, waktoe infanterie tidak brani madjoe,
di-dirikan satoe divisie dari marsosé!*

Hai marsosé!

*Di-Kotaradja, di-pantai Bira,
bivak pertama dari marsosé;
kommandan pertama, kaptèn Notten-é,
memberi sendjata kepada marsosé:
senapan pendek, klewang pandjang,
klewang pandjang, sendjata pendek
itoe sendjata dari anak-marsosé!*

Hai marsosé!

Onze doelstelling



... en nog wat

„Versterking van het nationaal bewustzijn;
herstel van het aanzien van Nederland in binnen- en
buitenland;

het propageren en versterken van onze beste nationale
tradities;

het onderhouden van de onderlinge band der veteranen
en het verlenen van bijstand aan de veteranen en hun
nabestaanden;

het aanknopen en onderhouden van banden met andere
gelijkerichte groepen.”

De Stichting tracht haar doel te bereiken door het ver-
enigen in een organisatie van allen, die in Nederland of
overzee in enig militair verband hebben gediend en voorts
van allen, die instemmen met de doelstelling van de
Stichting, waartoe zij een Vereniging in het leven zal
roepen, welke hetzelfde doel heeft als in artikel 2 is
omschreven en tot tijd en wijle die Vereniging zal zijn
opgericht, al datgene te verrichten wat strekken kan tot
voorbereiding en verwezenlijking van gemeld doel etc.

Een ieder, die het wel meent met ons land en volk
en die derhalve bereid is nogmaals de geestelijke kruis-
tocht te beginnen tegen de morele en materiële afbraak,
is van harte welkom en nodig in het Veteranen Legioen
Nederland.

Het lidmaatschap is gesteld op ten minste f 2,50 per
drie maanden, waarvoor o.m. het orgaan „Oud-Wapen-
broeders” wordt ontvangen. Maar omdat het Legioen is
gebaseerd op de geest en het moreel van zijn leden en
wij die waarden het hardst nodig hebben om Nederland
uit de impasse te helpen, — kunnen diegenen, die krach-
tens hun overtuiging zich bij ons zouden willen aansluiten
maar het lidmaatschapsgeld niet bij elkaar kunnen bren-
gen, zich even in verbinding stellen met onze penning-
meester. Een oplossing wordt er altijd gevonden en is
reeds voor velen gefikst.

Alle correspondentie voor ons secretariaat en onze
penningmeester, moet gericht worden aan: SCHELPE-
KADE 31, LEIDEN.

OVER DE SLOOT

Beste 3-3-4 Garde Grenadiers,

Op bladzijde vier van het nummer van 13 Juni zullen
jullie allen de foto van een gedeelte van ons peloton in
Sendoera gezien hebben.

Korporaal Kaldijk mocht dan kankeren tegen al die
burgers en liever op het Groningse platteland lopen, maar
de mislukte tocht naar de Smeroe en die prachtige tocht
naar de Bromo zijn toch goede herinneringen.

Herinner je je nog de zonsopgang in de mimosabossen
van de Bromo, toen wij de noord- en zuidkust van Java
tegelijkertijd zagen en mijn zeuntje Salim die te moe was
om verder te lopen?

Het onderschrift bij deze foto luidt: „het beste bivak
ter wereld”. Wel, het was nog niet zo kwaad daar, en
later in Badek bij de koffieboeren met nassie goreng
voor het ontbijt.

De brug bij Perak en het dal van de Kali Konto kun-
nen wij beter vergeten!

Degenen die dit lezen, laat mij eens horen hoe het met
jullie gaat. Mijn adres is: 4 Melrose Road, Merton Park,
London S.W. 19.

Beste wensen voor allen,

C. Hubrecht

En hier zijn nog een paar legionnaires, die graag de
adressen zouden willen hebben van ouwe compagnie-
maats:

J. DORRESTEYN uit Zeist, P. C. Hooftstraat 36a,
zoekt naar G. SERTONS, oud-motor-ordonnans HK-ML
te Batavia.

En H. F. P. LADAN te Loosduinen, Haagweg 325,
zou graag de adressen willen weten van de Ambonese
saudara-seperdjoeangan MANUPUTTI en PATTIPA-
LUHU, die o.a. in Moro (O. Java) bij de 1e Cie 2-5 R.I.
gediend hebben. Zij waren goeie makkers en een her-
nieuwd contact stelt hij op hoge prijs.

En voorts zou Ladan graag het adres willen weten van
de Ouders of andere familieleden van JAAP KOORN,
verbindingsman van 2-5 R.I., die bij de opmars naar
Modjokerto gesneuveld is. Ladan bewaart reeds sinds
lange tijd een foto van zijn graf en zou dit graag willen
bestemmen voor de nagelaten betrekkingen van Jaap.

En legionnaire K. C. LEKKERKERK uit Nieuw-Hel-
voet, Moriaanseweg C 245, zoekt contact met de Adj.
MULDER en de Sold. TH. PETERS (Legernummer
28.11.10.758), beiden gediend hebbende bij de Verbin-
dingsafd. V-brigade in Solo.

C. VAN KERKWIJK uit Amsterdam groet bij zijn
vertrek naar Canada alle oud-Watermannen en vrienden
van het Legioen. Hou' je haaks en behoud het geloof in
een betere toekomst voor Nederland!

Legionnaire A. MENSELMANS uit Valkenswaard,
Dijkstraat 34, heeft een jaargang 1951 (met uitzondering
van het Mei-nummer) van de Readers Digest. Kan hij
daar een zieke of bedlegerige sobat mee helpen, dan even
een briefje en er wordt gepoetst.

En L. A. VAN GEMEREN, p/a Pr. Hendriklaan 23
te Rijswijk (ZH) heeft een signaalhoorn (andere lui
noemden 't ding een „klaroen”) weg te geven. Zijn er
jeugdleiders in het Legioen, die dat ding kunnen gebrui-
ken voor hun organisatie? 't Geval is niet erg nieuw
meer maar hij toetert nog best.